

De Scorpioide. CAP. CXCv.

SCORPIOIDES herbula est, foliis paucis, & semine caudæ scorpionis effigie. Hæc illita, contra scorpionum ictus præsentaneo sunt auxilio.

Quarti libri finis.

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANA-

zarbæi, De medica materia

Liber quintus.

IANO ANTONIO SARA-
CENO LVGDVNAEO,
INTERPRETE.

QVINTAM superioribus qua-
tuor libris, amicissime Aræ,
de aromatibus. oleis, vnguen-
tis, arboribus & earundem
fructibus atque lacrymis: i-
témque de animalibus, mel-
le, lacte, adipe, cerealibus & oleribus egimus:

Kk. ij.

necnon & vniuersam de radicibus, herbis, succis, seminibusq; tractationē absoluiamus: in hoc totius operis ultimo, de vinis & iis quæ metallica dicuntur differemus, à vitis tractatione ducto exordio.

De Vite vinifera.

CAP. I.

VITIS viniferae folia cum clauiculis trita & imposita, capitis dolores mitigant, itemque stomachi inflammationem & ardorem cum polenta. Idipsum etiam folia per se imposita præstant: quippe quæ refrigerandi astringendique vim habeant. Potus eorundem succus, iuuat dysentericos, sanguinem excreantes, stomachicos, ac mulieres malacia laborantes. Eadem efficiunt macerati in aqua capreoli & poti. Lacryma vitium, quæ veluti gummi est, quæque circa illarum caudices concrescit, ex vino pota, calculos pellit: inuncta, lichenas, psoras lepræque nitro affricto præparatas sanat. Eadem cum oleo sæpius pilis illitis psilothri effectum habet, maximèque liquor quem accensa sarmenta vitium viridia exudarunt, quo & perunctæ myrmecia tolluntur. Cinis autem sarmentorum & vinaceorum; detrahit circa sedem condylomatis & thymiis illitus ex aceto medetur. Prodest & luxatis ac viperarum moribus: quin & contra licenis inflam-

mationes proficit, cum rosaceo, ruta & aceto, impositus.

De Labrusca seu vite sylvestri.

CAP. II.

LABRUSCA duum est generum. Altera enim vnam ad incipientem maturitatem minimè perducit, sed florè tenus ænanthen nominatam profert. Altera ad frugem peruenit, paruis, acinis, nigris & adstringentibus. Folia, caules & clauiculæ quibus repūt, vim habent satiuæ viti similem.

De Vua.

CAP. III.

QVAELIBET vua recens aluum turbat, & stomachum inflat: quæ verò decerpita aliquandiu pependit, propterea quòd ea ventilatione magna humiditatis portio decessit, innocenter est, ac tum stomacho utilis est, tum & appetentiam ciborum restituit, atque adèd agris languentibusve idonea est. In vinaceis & ollis seruata, ori stomachoque gratæ sunt, aluum sistunt, (sed vesicam & caput tentant) & sanguinem excreantibus conueniunt. Similes porrò sunt & quæ in mustum coniectæ fuere. At quæ in sapa aut passo conditæ sunt, stomachum magis infestant. Seruantur & in aqua cœlesti quæ priùs solem passæ fuerint: sed eæ parum vinosæ sunt, siticulosis tamen, ardentibus ac

K k. iij.

diuturnis febribus utiles. Reconditi vina-
cei, inflammatis, præduris lactæque turgenti-
bus mammis cum sale imponuntur. Eorun-
dem decoctum infusum, dysentericos iuvat
& cœliacos, itémque fœminas fluxione
vulvæ laborantes: sed & ad defectiones ac
foris vsurpatur. Cæterùm acisorum nuclei
astringendi vim obtinent, stomachoque
sunt utiles: iidem tosti tritique ac polentæ
vice inspersi, dysentericis profunt, itémque
cœliacis ac stomachi dissolutione vexatis.

De Vva passa

CAP. IIII.

VVA passa alba adstringentior est. Pro-
dest esitata earum caro arteriæ, tussi, re-
nibus ac vesicæ. Estur & cum nucleis per se
contra dysenteriam: itémque, admittis mi-
lij ac hordei farina & ovo, in sartagine
cum melle fricta sumitur. Sed & eadem ad
eliciendam è capite pituitam tum per se,
tum etiam cum pipere commanducata pro-
ficat. Testium quoque inflammationes se-
dat imposita cum lomento fabarum & cu-
mini farina. Epinyctidas verò, carbunculos,
fauos, putrescentiæque articulorum ulcera,
atque gangrænas sine nucleis trita & cum
ruta illita sanat. Convenit & podagræ cum
panacis succo adhibita: denique & mobiles
vngues illita celeritùs extrahit.

De

De Oenanthe.

CAP. V.

OENANTHE vocatur, vitis syluestris fructus cum floret. Condi verò debet in vas fictile non picatum, lecta prius, & substrato linteo in umbra siccata. Laudatissima in Syria, Cilicia & Phœnice. Vis ei astringentia: quare pota, stomacho ac ciendæ urinæ utilis, aluum fistit ac sanguinis excretiones. Contra fastidia & acorem stomachi sicca & illita etiam efficax est. At in capitis doloribus tam viridis quàm sicca cum aceto & rosaceo perfunditur. Cruenta vulnera & incipientes ægilopas, oris vlcera & verendum nomas trita & additis melle, croco, myrrha & rosaceo adhibita pro cataplasmate, ab inflammatione vindicat. Pessis quoque ammiscetur, ad cohibendum sanguinem: & contra oculorum fluxiones stomachique ardores cum polline polentæ ac vino illinitur. Cinis verò crematæ in testa candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta: quin & paronychias, pterygia, abscedentes cruoræque manantes gingiuas cum melle sanat.

De Omphacio.

CAP. VI.

OMPHACIUM, succus est acerbæ vuz seu Thasiæ seu Aminæ nondum variantis. Oportet autem ante Canis ortum

K k, iiij.

expressum succum in aheno ex are rubro, quod linteo sit coopertum, insolare, vsquedum in densitatem coëbat, intereaque semper totum id quod ipsi vasi concretum adhæserit liquido reliquo permiscere, atque noctu ipsum à locis subdialibus sub tectum referre: quandoquidem obstant nocturni rores, quominus spissescat cogaturve. Eligendum est flavum, friabile, perquam astringens & linguam mordens. Sunt qui cœctione succum condensent. Prodest contra tonsillas, yuam, oris vlcera, gingiuas humore flaccidas, purulentasque aures, cum melle aut passo: item ad fistulas, vetera vlcera nomasque, ex aceto. Dysentericis & mulieribus fluxione vuluæ laborantibus clystere infunditur. Oculorum quoque claritati confert, eorundemque scabritiæ angulisque arrosis conuenit. Bibitur & ad recentem sanguinis excreationem, etiam ex ruptis vasis abortam. Sed eo admodum diluto & paucò vtendum: siquidem potenter exurit.

De Vini natura pro ætatis ratione.

CAP. VII.

VINA vetusta, nervos reliquaque sensuum instrumenta lædunt, attamen gustu suauiora iucundioraque sunt: quare vitanda iis qui internæ alicuius partis imbecillita-

cillitatem sentiunt. Nihilominus in secunda valetudine, vinum eiusmodi paucum & aqua dilutum innoxie sumitur. At nouum, inflationes parit, ægrè coquitur, grauiam facit insomnia, urinæque ciet. Quod verò atate medium est, vtroque illo vitio caret, proindeque ad vsum sanorum ægrorumque deligendum.

Pro ratione coloris. CAP. VIII.

Insuper album, est tenue ac stomacho vtile, facileque in membra diuiditur. Nigrum verò, crassum est & ad concoquendum difficile, temulentiam facit, & corpus auget. Fuluum, utpote quod medium est, medias etiam inter vtrunque vires obtinet. Album tamen tum in secunda, tum & in aduersa valetudine laudabilius.

Pro saporum eorumque que illi miscentur differentia. CAP. IX.

Sed & vina sapore distant. Siquidem dulce crassis partibus constat & ægrè de corpore expirat, stomachum inflat, aluum & intestina, uti & multum, turbat: sed minùs inebriat, vesicæ ac renibus aptum. Austerum, urinas magis expellit: sed capitis dolorem facit, ac temulentiam gignit. Aterbum, ad ciborum per membra digestionem accommodatissimum: aluum cæterisque fluxiones cohibet. At vinum molle &

sapore languidum, nervos minùs tentat, mi-
 nùsque urinas pellit. Vinum porrò aqua
 marina factum, stomacho aduersatur, sitim
 facit, nervos infestat, bonam facit aluum &
 à valetudine sese recolligentibus haudqua-
 quam idoneum est. Passum autem quòd
 vuis in cratibus sole siccatis aut in ipso sar-
 mento torrefactis exprimitur, Creticum
 cognomine, aut protropum aut pramnium,
 itémque sapa quæ sit musto igni decocto,
 Græci Siræon seu hepsëma appellant: nigra
 quidem si fuerint, qualia melampsithia di-
 cuntur, crassa sunt & corpora multum a-
 lunt: at candida, tenuiora: quæ verò medio
 inter hæc colore sunt, medias quoque vires
 fortiuntur. Omnia tamen astringunt, lan-
 guidos pulsus excitant, & faciunt aduersus
 venena quæcunque exulcerando necant, ex
 oleo pota & vomitionibus reddita: itém-
 que contra meconium, pharicum, toxicum,
 cicutam & lactis in ventriculo coagulatio-
 nem: necnon & contra renum ac vesicæ ro-
 siones & exulcerationes: nihilominùs in-
 flationes pariunt, & stomacho aduersantur.
 Priuatim confert Melampsithium iis qui al-
 ui fluxione laborant. Album, magis cate-
 ris emollit aluum. Gypso conditum, nervos
 offendit, capitis gravitatem infert, viscera ca-
 lore accendit, & vesicæ aduersatur: sed con-
 tra ve-

tra venena cæteris aptius. Picata aut resinata, exalfaciunt & concoctionem adiuuant, sanguinem excreantibus inimica. Quæ verò aparachyta, hoc est, maris expertia dicuntur, & sapam tamen admistam recipiunt, caput implent, temulentiam gignunt, de corpore difficulter expirant, & stomachum malè habent.

Pro locorum differentia. CAP. X.

Inter Italica vina Falernum principem locum obtinet: quod inueteratum, per quàm facilè concoquitur, pulsus recreat & exuscitat, aluum astringit, stomacho vtile: sed vesicæ nocet, atq; iis qui visus hebetudinem sentiunt, liberaliori potationi minimè idoneum. Albanū, crassioribus quàm Falernum constat partibus, subdulcèq; est, stomachū inflat & aluū emollit: sed concoctionē non æquè adiuuat, neruosum verò genus minùs infestat. Sed & hoc ipsum vetustate austerū sapore concipit. Cæcubū cùm sit dulce, est & Albano crassius, corpus auget, & colorē cutis meliorē leuiorèq; facit: at iuuandę concoctioni minimè idoneū est. Surrèntinum, valde austerum est: quare intestinorum & stomachi fluxiones cohibet, & cùm tenuibus cõstet partibus, caput minùs tentat: vetustate autē & stomacho vtile, & iucūdiōris euadit saporis. Adrianum & Mamertinum, quæ quidem in Sici-

lia gignuntur, ex æquo crassarum sunt partium, modicè astringunt & celerius inueterantur, minùsque ob suam lenitatem nervos tentant. Prætutianum, quod & ipsum è locis circum Adriam deuchitur, est odoratum ac minùs asperum: haustum copiosius coesese prodit indicio, quod & ebrietatem diu seruat, & soporem conciliat. Istucum Prætutiano simile est, sed vrinam vehementius pellit. Chium, antedictis mollius est, probe nutrit, potui aptum est, ac minùs inebriat: fluxiones cohibet, oculorum medicamentis utile. Lesbium, facillè membra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesium, eandè vim habet, quod Phygelites nominatur. Verùm Asianum è Tmolo monte, Meslogites appellatum, capitis dolorem affert ac nervos lædit. Coum verò & Clazomenium, quoniam copiosam maris aquam admixtam habent, facillè corrumpuntur, inflationes excitant, aluum turbant, ac nervis officiant.

De Vini generum facultate.

CAP. XI.

In vniuersum vinum omne meracum & sincerum ac sua natura austerum, exalfacit, facillè in membra distribuitur, stomacho cõuenit, appetentiam ciborum inuitat, corpus alit, somnum conciliat, robur auget & colo-

colorem commendat. Potum liberaliùs, auxilio est contra assumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconium, argenti spumam, taxum, aconita, fungo ÷ive nec minus contra serpentium morsus & omnium ictus morsusve, quæ refrigerando necant aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit & ad diurnam hypochondrij inflationem, rosionem atque distentionem: itemque singultum, ac stomachi, intestinorum & ventris rheumatismos. Vina conueniunt sudatoribus & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè quæ sunt alba, vetera & odorata. At quæ sunt vetusta simul & dulcia, renum ac vesicæ vitiis sunt accommodatiora: necnon vulneribus inflammationibusque in succida lana commodè imponuntur. Quin & iisdem fera, phagedanica & affluentibus humoribus irrigua vlcera vtiliter fouentur. Porrò vina quibus a quæ marinæ nihil additum est, austera & alba, ad sanorum victus commodè vsurpantur. In his præstant Italica: vti Falernum, Surrentinum, Cæcubum, & permulta alia è Campano agro, itemque Prætutianum, Adrianum & Siculum, quod Mamertinum appellatur. Ex Græcis, Chium, Lesbium & Phygelites, quod in Epheso gignitur. Crassa verò & nigra, stomacho aliena sunt, flatibusque pa-

riunt: attamen corpus augent. Tenuia autem & austeria, stomacho quidem profunt, sed carnes minus alunt. At quæ sunt valde vetera, tenuia & candida, vehementius urinas ciunt, & dolores capitis inferunt, nervosumque genus largius pota tentant. In media ætate, ut à septimo anno, potui saluberrima sunt. Modus autem pro ætate, anni tempestate, consuetudine & qualitate vini decernatur. Optimè verò præcipitur, ut ne sitis immodica toleretur, & tantum potionis adhibeatur, quantum proluendis cibis sat sit. Siquidem ebrietas omnis, maximèque iugis frequentiorve, perniciosa. Enimverò largior perpotatio nervos obsessos in dies remittere, morborumque acutorum initia quotidie introducere consuevit. Attamen moderatè aliquot diebus vino indulgere, maximèque post aqua potum, utile. Itaque modo quodam quæ sub sensum deinde cadunt recrementa ex alto euocantur, & per cæca corporis spiracula repurgantur. Sed illi perpotationi aquam superbibere par est: siquidem medicationis alicuius gratia factæ ex composito temulentia remedium affert.

De vino Omphacite. CAP. XII.

VINUM quod Omphacites appellatur, peculiariter fit in Lesbo, vna nondum planè

planè matura, sed adhuc acerba, ad tres quatuorve dies in craibibus siccata sole, donec racemi in rugis contrahantur. Ex iis postquam expressum est vinum, cadis insolatur. Vim habet astringendi, stomacho amicam, & malacia laborantibus, ileosis, ægrè consequentibus & stomachi dissolutione vexatis vilem. Creditur & absorptum pestilentibus affectibus auxiliari. Cæterum huiusmodi vina non nisi post annos complures potui apta sunt.

De vino Secundario & adynamo.

CAP. XIII.

LORA, quam Græci deuterian, alij potimon appellant, paratur hunc in modum: In vinacea è quibus vini triginta metretæ expressæ fuerint, tres aquæ metretas adicito: ac ubi vinacea ipsa versaueris calcauerisque, exprimito: expressum decoque ad tertias partes, & in singulos residui congios salis binos sextarios addito, ac post hyemem in cados defundito. Eo post annum vitior: celeriter enim exolefcit. Conuenit porrò ægris quibus vinum propinare dubitamus, & cogimur tamen ipsorum desiderijs obtemperare: itémque à longa valetudine sese recolligentibus. Fir & vinum quod vocant adynamon, viribus iisdem quibus lora præditum. Pares aquæ & musti mensuræ leniter ac lento igne

feruefiunt, dum excoquatur aqua : reliquum vbi refrixerit, in vas picatum transfunditur. Alij aquæ marinæ & pluniæ, mellis atque musti pares miscent portiones, elutriant, & in sole quadraginta diebus torrent. Huiusmodi potu ad eadem illa omnia post annum vtuntur.

De Vino è labrusca expresso.

CAP. XIII.

VINUM è Labrusca nigrum, astringit: proindeque prodest alui stomachique fluxionibus, & ad cætera valet quæ astrictionem contractionemque desiderant.

De Vino Melitite. CAP. XV.

VINUM Melitites datur in longis febribus, iis qui stomacho sunt imbecilli: leuiter enim aluum emollit, vrinas ciet ac stomachum expurgat. Prodest & articulationi morbo obnoxiiis, nephriticis & capitis infirmitate laborantibus: vtile quoque mulieribus aquam potantibus: siquidem odoratum est, corporaque alit. Distat à mulso, quoniam fit illud è vino austero ac v. tere & melle exiguo: melitites autem, adiecto ad quinque congios austeri musti mellis congio, & salis cyatho. Porrò in magno vase fieri ipsum oportet, quò locus amplior ad vehementer effervesendum pateat, antedicto sale sensim asperso, quandiu effuerit:

ac v-

ac vbi feruere defierit, in cados alios transfunditur.

De Mulso. CAP. XVI.

MVL SVM præfertur, quod ex vetere vino austeróque & bono melle factum est. Tale siquidem miãus inflat, & celeriter in vsum venit. Ac vetus quidem, corpus alit: quod mediæ est ætatis, aluo utile est, vrinãmque pellit. Sed à summo cibo sumptum, nocet: inter initia verò potum, stomachum implet, deindeque tamen appetendi auiditatem reuocat. Fit mulsum vt plurimum, duabus vini metretis admixta vna mellis. Aliqui quò promptiùs perfici exhiberique possit, mel cum vino coquunt, atque ita trãsfundunt. Alij *impensæ parcentes* ad musti feruentis sextarios sex vnum mellis adiuiciunt, ac vbi ferbuerit, elutriant: dulce autem permanet.

De Aqua mulsa. CAP. XVII.

AQUA mulsa easdem quas mulsum vires obtinet. Cruda vtimur, cum ventrem mollire volumus, aut etiam vomitiones inuitare: quemadmodum facimus ijs qui venena hauserunt, ipsum addito oleo propinãtes. Decoctam verò exhibemus exilis languidique pulsus hominibus ac infirmis, tussientibus, peripneumonicis & iis qui immo-dico sudore digeruntur. Inueterata condi-

Ll. j.

titiâque, quam aliqui Hydromel propriè vocant, dum mediâ est ætatis, loræ & adynamo vino in recreandis viribus respondet, similémq; vim adipiscitur: quare iis qui mēbri alicuius inflammatione laborant magis quàm lora ipsa accommodata est. Quæ verò vetustior est, in partium inflammationibus aluóque astricta damnatur: at laborantibus ex stomacho, aut cibum fastidientibus, sudatoribúsvē conuenit. Conficitur porro, duabus aqua cœlestis veteris partibus ad vnam mellis adiectis & insolatis: alij fontanam aquam miscent, & ad tertias partes decoquunt, atque ita recondunt. Nec desunt qui Hydromelitis appellationem tribuant Apomeliti, quod elotis aqua fauis confici seruarique solet. Id verò etiam meracius confici oportet: aliqui & ipsum coquunt. Ægrotantium potui minimè aptum est, quoniam ceraginis plurimum sibi vendicat.

De Aqua. CAP. XVIII.

DE aquis in vniuersum discernere, propter locorum proprietates ac peculiâres naturas, itémque cœlū aliâque non pauca, difficile est. Magna tamen ex parte optima est, pura, dulcis & cuiuscunque tandem qualitatis expers, quæque ne minimo quidem tempore hypochondrijs immoratur, insuperque quæ citra molestiam & expeditè permeat:

permeat, nec inflationes parit, ac denique minimè corruptitur.

De aqua Marina. CAP. XIX.

Aqua maris calida est & acris, stomacho aduersatur, aluum conturbat, & pituitam expellit. Si verò calida ad fatus adhibeatur, attrahit simul atque discutit: proindeque nervorum vitis, & perionibus ante vlcera prodest. Commodè miscetur cataplasmatibus ex hordeacea farina: itémq; emplastris & magmagmatibus discutientibus idonea est. Ad mouendas deiectiones tepesacta clysteribus infunditur: ad tormina verò, calens. Eadem psora, pruritus, lichenes, lentes, nimoque lacte turgentibus mammae fouentur. Sed & liuentia foci discutit. Salutaris quoque est ad venenatorum morsus ictusve, quæ quidem tremores perfriktionisque inferunt: maximè verò scorpionum, phalangiorum aspidumque: ac si quis etiam in ipsius calidæ solium descenderit, auxiliatur. Quin & balneum ex ea vtile malo habitu confectis iam diu corporibus neruisque. Eiusdem feruentis vapor, hydropicos, capitis dolores, difficilè que auditum leuat. Porro sincera & citra potabilis aquæ mixturam asseruata, virus deponit. Alij eam præcoquant, atque ita recedunt. Cæterum datur ad purganda corpora per se, aut è posca, aut vino, aut melle: verum

Ll. ij.

tamen post deiectionem insuper exhibetur gallinæ pisciūve iusculum, ad temperandam infringendamve inductæ rosionis acrimoniam.

De Thalassomelite. CAP. XX.

QUOD Thalassomeli vocant, egregiè purgare creditur. Temperatur autem æquis portionibus aquæ marinæ & pluuiæ, itémque mellis, percolatis & picato vase per Caniculæ ardores insolatis. Sunt qui ad duas aquæ marinæ coctæ partes mellis vnam adijciant, & vase condant: ac huiusmodi quidē confectura moderatior mitiōrque est ipsa aqua marina.

De Aceto. CAP. XXI.

ACETVM refrigerat & astringit, stomacho est vtile, & appetentiam cibi excitat: erumpentem vndecunque sanguinem potu infessūve sistit: prodest alui fluxionibus, cum cibariis coctum: cruentis vulneribus idoneum est, ac inflammationes arcet, in succidis lanis aut spongiis impositum. Reprimit & procidentia sedis vulvæque: item gingiuas abscedentes & sanguine manantes. Est etiam efficax ad nomas, erysipelata, herpetas, lepras, lichenas & pterygia, si cum aliquo conuenienti misceatur: phagedænas vlcerum nomasque fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu cum sulphure auxiliatur;

tiatur: sugillata tollit, cum melle inunctum.
 Contra capitis ardores, cum rosaceo in succidis velleribus aut spongia imponitur. Ad hydropem, auditum difficilem, auriumque sonitus ac sibilos, feruentis vapor proficit: earundem quoque vermes instillatum necat. Panos coërcet tepidi fatus, aut si imbuta eo spongia admoueatur: & pruritus permulcet. Contra venenatorum morsus, quæ refrigerando nocent, calidi fatus prodest: vti frigidi, contra eorum ictus quæ exurens virus eiaculantur. Calidum potum atque vomitionibus redditum, aduersus omnia venena efficax est: ac præsertim contra haustum meconium cicutamve, sanguinem in ventriculo conglobatum, lac ibidem coagulatum, fungos, ixiã, taxumque, cum sale. Haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eiicit: tussim veterem mitigat, & recentem laceffit. In orthopnœa, calidum commodè sorbetur. Sed & gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis & laxatæ columellæ conuenit: necnon & calidum contra dentium dolorem colluitur.

De Oxymelite. CAP. XXII.

ACETVM mullum, quod oxymel vocant, hoc modo temperatur: Aceti heminas quinque, salis marini minam vnã, mellis minas decem & aquæ sextarios quinque pa-

L. l. iij.

riter coquito, dum decies efferbuerint: mox ubi refrixerint, diffundito, Constat porrò sumptum crassos humores extrahere, atque ischiadicis, arthriticis & comitialibus opitulari. Est & auxilio contra morsum viperæ & lacertæ quam sepa vocant, itémque contra haustum meconium, ixiámve. Anginis denique vtiliter gargarizatur.

De Oxalme, CAP. XXII.

ACETVM salsum seu acida muria, quam Oxalmen vocant, fotu contra nomas, putrida vlcera, canum morsus & venenatos ictus auxiliatur. Siftit & sanguinis eruptiones quæ post excisos calculos eueniunt, siquidem post operationem statim calida in vulnus infundatur: ac prociduum sedem reprimat. Dysentericis etiámnú, si nomas sentiant, infunditur: at oportet illicò post lac insuper infundere. Hirudines eadem sorbitione & gargarizatu necat: furfures denique & manantia capitis vlcera exterget.

De Thymoxalme, CAP. XXIII.

THYMOXALME Veteres vtebantur, dabántque laborantibus imbecillitate stomachi, itémque arthriticis & inflatione venteris, ternos quaternosve cyathos aqua calida dilutos: humores crassos atrósque trahit. Hoc verò modo factitatur: Thymi triti acetabulum, salis idem modus, polentæ, rutæ, pulegij,

olegij, singulorum exigue portiones in vas coniciuntur: & aquæ terni sextarij, acetique totidem cyathi affunduntur, atque circumposito linteo sub dio exponuntur.

De aceto Scillino. CAP. xxv.

SCELL'NUM acetum hoc paratur modis: Expurgatam scillam quæ candida sit cōcidito, sectâsque taleolas lino traiectas modicis interuallis, vt ne se contingant, suspendito, atque ita siccato in vmbra quadraginta diebus. Earum minam in aceti boni sextarios duodecim immergito, & vase diligenter operculato septenis diebus in sole macerari finito: postea scillam eximito, & expressam abiicito: acetū verò percolatum in vas diffundito atque reponito. Aliqui scillam minam vnâ aceti sextariis quinq; ammiscēt. Alij postquā extēpore scillā repurgarunt citra exiccationē, parē eius mēsuram adiiciūt, & senis mensibus macerari patiūtur. Ac tale quidem acetum maiorem incidendi vim aspicit. Porrò Scillinum acetum, gingiuas laxas & humore superfluo prægnantes commodè astringit, easdēque firmat: emotos dentes stabilis, putridis oris vlcēribus & graueolentiæ egregiè medetur: fauces sorbitione durat collolasque reddit: vocē denique expedit, ac limpidam canoramq; facit.

L. l. iij.

Sed & stomachicis, agrè cibum concoquentibus, comitialibus, vertiginosis, melancholicis & mente captis exhibetur. Datur & contra vulvarum strangulationes, lienes prætumidos & ischiada. Imbecillos admodum recreat: corporis salubritatem coloremque meliorem præstat. Oculorum quoque aciem exacuit, atque tarditatem aurium instillatione infusioneve purgat. In summa ad omnia efficax est, præterquam ad internas exulcerationes, capitis dolores neruorumque vitia. Cæterùm datur quotidie ieiunis sorbendum, inter initia quidem quantitate exigua: sed ea deinde paulatim augetur ad cyathum vsque. Nonnulli binos cyathos, aut etiam amplius, exhibent.

De Scillino vino. CAP. XXVI.

FIT & de Scilla vinum hoc modo: Dissectâ, uti dictum est, scillam sole assiccato, dein contusam eius minam tenui cribro incernito, & linteo raro illigatam in vicenos sextarios musti recentis ac boni demergito: atque vbi trimestri spatio maduerit, elutriatum vinum obstructo diligenter vase recondito. Licet quoque humida scilla uti, in orbiculos rapi modo dissecta: sed duplicato pondere. Cæterùm vinum id quadraginta diebus insolari oportet, & valdè inueterascere. Sed & insuper alia est antedicti vini parandi ratio.

Scilicet

Scilicet Scillæ dissectæ ac repurgatæ minæ tres in musti boni metretam Italicum adii-
ciuntur, & senos menses vase obstructo ma-
cerari sinuntur: post id tempus defæcatum
transfusumque vinum recõditur. Utile por-
rò est contra cruditates & ciborum corru-
ptiones: item iis qui cibum reuomunt, nec-
non & iis quorum ventrem stomachumve
crassi humores obsederint. Prodest & lien-
osis, habitu malo præditis, hydropicis, regio-
morbo & vrinæ difficultate laborantibus,
torminosis, inflatione vexatis, paralyticis,
diuturnis rigoribus, vertiginosis atque con-
uulsis. Menses denique pellit, minimèque
neruos infestat. Fit porrò vinum eiusmodi
vetustate melius. Sed cauendus ipsius vsus
rum in febribus, tum & in exulcerationibus
interancorum.

De vinis aqua marina factis.

CAP. XXVII.

MARINA vina variè factitantur. Aliqui
enim protinùs vt decerptæ calcatæque
sunt vuar, aquam maris admiscunt: nonnulli
priùs in cratibus vuas sole siccant, isque de-
inde calcatis marinam adiiiciunt. Alij passas
priùs vuas in doliis aqua marina macerant,
anoxque calcatas exprimunt. Et eiusmodi
quidem vinũ dulce euadit. Quæ tamen au-
steriore gustu temperantur, etiam in febr-

bus subsidio sunt, siquidem meliora defuerint. Valent & ad aluum subducendam, profuntque purulenta excreantibus, hisque qui aluo sunt dura, quique facile ex vinorum Aminæorum usu capite tentantur: attamen & huiusmodi vina stomacho aduersantur, flatibusque pariunt. Porro quò pleniorē habeant historiam ij qui huius studio tenentur, haud inutile duximus multiplices variè conficiendorum vinorum formulas infrà describere: non quòd frequens aut necessarius eorum existat usus, sed ne quid omisisse videamur, quòd ad vinorum tractatum pertineat. Sunt autem ex factitiis illis nonnulla minoris operæ & laboris, quæ tamen in usu veniunt: vti quæ ex cotoneis malis, pyris, siliquis, itémq; myrti bacis concinnantur.

De vino Cydonite.

CAP. XXVIII.

Itaque Cydonites, quòd aliò nomīne melites appellatur, ita fieri consuevit: Mala cotonea exemptis seminibus frustatim raporū modo conciduntur, eaque duodecim minarum pondere in musti metretam demittuntur, & inibi ad triginta dies esse sinuntur: tandem excolatum vinum reponitur. Paratur & hoc modo: Ad succi cotoneorū tusorū pressorūque sextarios duodenos, mellis sextarios singulos adiciere oportet, atque ita re-

con-

condere. Vinū id astringit, & stomacho vtile est: itémque prodest dysentericis, hepaticis, nephriticis & agrè meientibus.

De Melomelite. CAP. XXIX.

Melomeli, quod & Cydonomeli nominant, fit in hunc modum: Cotonea mala feminibus exemptis in tantam mellis copiam coniiciuntur, vt eo submersa contegantur obruanturve. Id post annum iucundum ac suaue redditur, mulso non dissimile. Præstat autem eadem quæ superior confectio.

De Hydromelo. CAP. XXX.

Fit Hydromelon, mensura vna melomelitis è cotoneis facti ad duas aquæ costæ & per Caniculæ æstum insolatæ addita: ac vis huius eadem quoque est.

De Omphacomelite.

CAP. XXXI.

Omphacomelitis faciendi ratio hæc est: Vvas acerbæ nondum variantes tribus diebus insolato, deindèque exprimito: & adternas succi partes, mellis optimi despumati singulas partes adijcito: mox cōfectionē in fistilia diffusā insolato. Vim reprimendi ac refrigerandi habet: proindèq; stomachicis & cœliaciis cōuenit. Vlus autē post annum est.

De vino Apite. CAP. XXXII.

Fit & è pyris, periade atque è cotoneis, vinum Apites nomine, ita tamen vt pyra non

magnoperè matura sint. Quin & è siliquis etiam, mēspilis & sorbis simili modo vina temperantur. Omnia porrò hæc genera astringunt, & acerba stomachóq; vtilia sunt, atque internas fluxiones cohibent.

De OEnanthino. CAP. xxxiii.

OEnanthinum vinum hoc modo concinnatur: Sumito florum siccorum è vite syluestri pubescente minas duas, & in musti metretam mittito, inibique dies triginta macerari finito; mox vinum excolatum recondito. Facit ad stomachum imbecillum eiusdemque fastidium, cœliacos atque dysentericos.

De vino Rhoite. CAP. xxxiiii.

Vinum è Punicis, quod rhoite vocant, fit in hunc modum: Punica matura lignosique nuclei expertia sumito, acinisque expressum succum, aut ita vt est, aut ad tertias decoctum reponito. *Efficax est contra fluxiones internas & febres alui profluuió comitatas. Est & stomacho vtile, aluúmque astringit & vrinam mouet.*

De vino Rhodite. CAP. xxxv.

Rhodites seu rosaceum sic fit: Rosarum siccarum tusarúmque minam illigatam linteolo in musti sextarios octo conijcito; & post tres menses colo traiectum transfundito atque reponito. *Vtile est ijs qui febri carent ad*

rent ad stomachi coctiones iuuandas, eiusdemque dolores leniendos, à cibo potum: nec non & contra humiditas aluos ac dysenterias. Fit quoque è succo rosarum ammixto melle quod Rhodomeli vocant, arteriæ scabritijs vtile.

De vino Myrtite.

CAP. XXXVI.

Myrteum conficitur ad hunc modū: Myrti baccas nigras præ maturitate iam flaccescentes tundito, torculoque expressum succū diffundito. Aliqui etiam ad tertias decoquunt. Alij baccas prius in cratibus ad solē siccant, & earum contusarum singulis chœnicibus ternas aquæ heminas & vini veteris parem modum adiiciunt: postea exprimunt atque recondunt. Potenter astringit, stomacho vtile: alui stomachique rheumatismis prodest, itēque contra intestinas vlcerationes, fluorēque muliebrem: denique capitis etiam denigrat capillos.

De vino Myrsinite. CAP. XXXVII.

Myrsinites ita temperatur: Nigrę myrti teneri ramuli cum suis baccis ac folijs tusi decem minarum pondo in tres musti congios merguntur, coquanturque donec duo supersint, aut certē dimidium: tandemque colatum id vinum ad vsus reconditur. Contra manantia capitis vlcera, furfures, papula-

rum eruptiones, gingiuarum ac tonsillarum inflammationes & aures purulentas efficax est, ac sudores quoque cohibet.

De Lentiscino vino. CAP. XXXVIII.

Lentiscinum similiter atque myrsinites temperatur.

De vino Terebinthino. CAP. XXXIX.

Nec secus Terebinthinum. Nam & harum arborū ramuli sumi debēt, in quibus fructus insit. Sed & assimilis sunt ista vina facultatis: siquidem astringunt, stomacho vtilia sunt, & fluxionibus stomachi, intestinorum ac vesicæ, itēmq̃ sanguinis profluvio accōmōdantur: vlcera omnia fluxioni obnoxia fotu ad cicatricem perducunt: vuluæ denique ac sedis rheumatismos infessione cohibent.

De vino Palmeo. CAP. XL.

Palmeum vinum vt conficias, palmulas, quas chydæas (quasi vulgares) vocant, eâsq̃ue maturas in dolio sum imo pertasum & arundine picata obstructū demittito, ita vt foramen lino obturatū sit. Tūm denis chœnicibus ternos aquæ congios affundito: quod si non admodū dulce id esse libeat, quinos cōgios infundito, & ad dies decē macerari illas finito. Exacto eo spatio, hoc est, die vndecima detracto ab arundine linteo, vinū crasum ac dulce excipito, atque reponito. Suaue illud quidē, sed capiti noxiū: contra fluxiones,

nes, propter alstrictoriam vim, efficax: eandē ob causam stomachicis, cœliacis & sanguinē excreantibus convenit. Sunt qui, addita rursum pari aquæ mensura, manantē deinde liquorem excipiunt: id quod tertio, quarto & quinto faciant, non item amplius: quando quod reliquum ab his est, acescit.

De vino Catorchite. CAP. XLI.

Catorchites, quod aliquibus sycites quasi ficatū appellatur, in Cypro similiter palmeo concinatur: sed hoc interest, quod in hoc præparando nonnulli præ aqua recens pressorum vinaceorum diluti tantundē adijciunt. Sumuntur in hunc usum caricæ nigra, quæ chelidonix punicæve seu purpureæ appellantur: atque macesantur, uti antea dictū est. Post dies decē liquor excipitur, atq; iterum ac tertio diluti vinaceorum par modus affunditur. Simili modo spatijs intercedentibus excipitur & quarta & quinta infusio: qua similiter acescēte, vice aceti utitur. Porro vinū eiusmodi tenuiū est partiū: flatus gignit, stomacho aduersatur, & fastidiū creat: bonā tamen facit aluū, & urinā ciet: menses quoque trahit, & lactis vberitatem præstat: at vitiosum sanguinem creat, & elephantiasin infert, uti & zythū. Aliqui senis amphoris denos salis sextarios adijciunt: alij muriaæ amphoram. Sic. n. ægrius vitari, & aluo ido-

neum reddi existimant. Alij etiam thymum & sceniculum in fuado substernunt, deinde que caricas componunt, atque ita vicissim, donec vas expleuerint.

De vino è Sycomoris factitio.

CAP. XLII.

Fit & è Sycomoris vinum eodem modo, sed in acetum acre degenerat: quoniam non ita præualet vis eorum, vt manantis liquoris dulcedo retineri possit.

De vino Resinato. CAP. XLIII.

Resinatum vinum passim apud varias gentes factitari solet, sed plurimum in Galatia: quoniam illic præ frigore non maturescente uia vinum facile coacescit, nisi picea resina condiatur tempereturve. Tunditur autem cum cortice resina, & amphoræ dimidia hemina permiscetur. Aliqui, ubi efferbuit, excolant separantque resinam: alij eandem relinquunt. Hæc porro uina vetustate sua uia redduntur. Sed omnia capitis dolorem & vertiginem faciunt: concoctionem tamen adiuuant, & urinam cient: destillatione uexatis ac tussientibus profunt: item cœliacis, dysentericis, hydropicis, & sceminis uulua fluore laborantibus: profundioribus exulcerationibus eadem infunduntur. Cæterum in hoc genere nigricans albo magis constringit.

De uino

De vino Strobilite. CAP. XLIII I.

Strobilites fit, maceratis in musto strobilis recentibus & contusis, præbetque resinati effectus. Quòd si quis strobilos musto præmaceratos decoxerit, abundè potum iis conducet qui tabitudine conficiuntur.

De Cedrino vino, & alijs.

CAP. XLV.

Cedrinum, Juniperinum, Cupressinum, Laurinum, Pineum & Abiegnum, simili ratione concinnantur. Arborum enim, dum fructus edunt, cæsam recens materiem assulosè diuidere, & Soli aut balneo, ignive ad-mouere oportet, vti consudet, congioque vini minam vnã permiscere, atque ita duorum mensium spatio sinere: tùm demũ transfundere, Soli exponere, tandèmq; recon-dere. Porrò factitiorum huiusmodi vino-rum vasa impleri debent: nanque illa nõ ex-pletis vasis acescunt. Nihilominus medicata vina rectè valentibus haudquaquam ido-nea. Cæterùm isthæc omnia excalfaciunt, vrinam cient & leuiter astringunt. Lauri-num tamen vehementiùs excalfacit. Fit quo-que vinum è Cedri maioris fructu, in vnũ musti congium additò baccarum contusa-rum minæ semisse. Sed diebus quadraginta insolari, ac iis exactis, defecatũ in vasa trans-ferri debet.

M m. j.

De Iuniperino vino. CAP. XLVI.

Fit & è baccis Iuniperi, similiter vt è cedi fructu, & ad eadem valens.

De Cedrite. CAP. XLVII.

Cedrites hoc modo fit: Cedriam dulci aqua lauant, & singulas amphoras singulis cyathis proluunt, & ita musto replent. Hoc quoque vini genus excafcit, attenuat, tussi antiquæ citra febrem vile, necnon & pectoris laterumque doloribus, torminibus, ac ventris & intestinorum vlceribus, purulenta excreantibus, hydropicis, & mulieribus vuluæ causariis. Facit & aduersus lumbricos atque rigores: contra venenatorum morsus auxiliatur, ac serpentes necat: aurium deniq; doloribus instillatum medetur.

De vino Picato. CAP. XLVIII.

Vinum Picatum ex liquida pice & musto temperatur. Picem autem primùm marina aut muria tantisper eluere oportet, dū inalbuerit, & sincera maris aqua desuat: mox aqua dulci iterum proluenda. Tum in cōgios octo musti additur vncia picis vna aut altera, atque ita finitur. Pōst vbi efferbuerit atq; subsederit, in vasa diffunditur. Hoc genus vini excafcit, concoctionem adiuuat, abstergit atque purgat: proindēque vile doloribus pectoris, alui, iocineris, lienis & vuluarū, si sine febre sint, itēq; veterib; rheumatismis & pro-

& profundis exulcerationibus. Est & efficax contra tussim, tardam concoctionem, inflationes & anhelationes: luxatis denique, præsertim in succida lana, imponitur.

De vino Absinthite. CAP. XLIX.

ABSINTHITES variè conficitur. Alii qui enim in duodequingenta sextarios Italicarum amphorarū additā absinthij Pōtici librā decoquunt ad tertias partes. Dein ubi insuper affuderint sex musti sextarios, & absinthij se libram diligēter permiscuerint, in vas diffundunt: cūmq̄ subsederit, excolant. Alij absinthij minam tusam & linteolo raro deligatam in multi amphoram demittunt, inibique duobus mensibus macerari patiuntur. Alij absinthij quadrantem trientēve, & nardi Syriacæ, cinnamomi, cassiæ, floris iunci odorati, calami & palinæ elates singulos sextantes prius in pila tusos in musti metretam coniiciunt, & obstructo vasis spiraculo duūm triūmve mensium spatio dimittunt, tandēmq̄ defæcatum vinum transfundunt ad vsus. Sunt & qui in musti cadum addant nardi Celticæ vncias xiiij. & absinthij vncias xl. linteo illigatas: post quadragesimum verò diem elutriant. Alij denique in viginti musti sextarios absinthij librā, & resinæ pini siccæ sextantē immittunt, & post dies decem vinum ex-

Mm. ij.

colant atque recondunt. Virile est stomacho:
 vrinam cit:tardam'concoctionem accelerat;
 hepaticis, nephriticis, regio morbo laboran-
 tibus, cibum auersantibus, & stomacho ma-
 le affectis auxiliatur. Valet & contra diu-
 rnam hypochondriorum distentionem,
 inflationes, teretesque lumbricos & remora-
 tos menses. Denique prodest & cōtra hausta
 ixiæ venena, maiore copia potum, identi-
 demque vomitione redditum.

De vino Hyssopite. CAP. L.

Hyssopites è Cilicio hyssopo maximè lau-
 datur, sitque haud secus atque absinthites.
 Scilicet foliorum hyssopi tusorum libra lin-
 teo raro inuoluta in amphoram musti con-
 iicitur. Intra linteolum verò simul etiam
 immittuntur lapilli, vt degrauatus pondu-
 sculo fasciculus sidat, petatque fundum. Vi-
 num post xl. dies defæcatum elutriatur. Con-
 tra pectoris, lateris & pulmonis vitia, vete-
 rem tussim & anhelationem prodest. Uri-
 nam quoque cit, atque torminibus febrüm-
 que rigoribus, circuitu redeuntibus auxilia-
 tur, ac menses denique mouet.

De vino Chamædryite.

CAP. LI.

Chamædryites simili quo hyssopites mo-
 do fieri solet. Excalfacit atque discutit, i-
 debque conuulsis, regio morbo, vulua infla-
 tion-

tionibus, tardæ concoctioni & incipienti hydrophi subuenit. Cæterùm inueterascens, præstantius euadit.

De vino Stœchadite. CAP. LII.

Simili quoque modo Stœchadites conficitur: sed in congios sex, minam stœchadis vnam addere oportet. Humores crassos dissoluit, & inflationes, lateris ac neruorum dolores atq; perfrictiones discutit. Datur & vtiliter comitialibus cū pyrethro & sagapeno.

De aceto è Stœchade. CAP. LIII.

Ad eadem quoque fit acetum è Stœchade, herba ipsa vti antè dictum est aceto macerata: eisdem verò implet effectus.

De vino è Betonica. CAP. LIIII.

Fit vinum Cestrites è betonica, quam cæstron psychotrophon appellant. Herba semine maturo prægnans cum suis ramulis minæ pondo in vini congios duos adiicitur, septemque mensium spatio dimittitur, tandemque transfunditur. Ad multa intestina vitia, vti & frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, quælibet factitia vina eorum ex quibus finguntur sibi vires asciscunt. Quare iis qui illorum naturas pernouerint, fuerit etiam ex facili vinorum vires coniectura consequi: veruntamen vinorum vsus febricitantibus abdicandus. Fit etiamnum è betonica acerum, ad eadem vitia vtile.

M m. iij.

De vino Tragoriganite.

CAP. LV.

Tragoriganites fit, quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios coniectis, & post tertium mensem transfusis. Prodest torminibus, conuulsis, ruptis, lateris doloribus, flatuum discursationibus ac difficilibus concoctionibus.

De vino Bunite. CAP. LVI.

E Bunio fit vinum nomine Bunites, binis drachmis Bunij tusi in musti quaternas heminas missis, & cæteris eodem modo factis. Confert stomachicis & armorum certaminis equitandive lassitudine oppressis.

De vino Dictamnite. CAP. LVII.

Dictamnitis conficiendi ratio hæc est: Dictamni quaternas drachmas in octonis musti heminis similiter macerato. Facit aduersus stomachi fastidia, & purgamenta à partu mensisque ciet.

De vino Prasite. CAP. LVIII.

Ad vinum è Marrubio conficiendum, foliorum marrubij adulti tusorum chænicis duas in musti metretam demittito, cæteraque consimiliter facito. Conuenit hoc vinum pectoris vitiis, atque omnibus, quibus & ipsum marrubium.

De vino Thymite. CAP. LIX.

Thymites sic fit: Thymi tusi & cribrati drach-

drachmas centum linteo illigatas musti amphora indito. Valet contra difficiles coctiones, cibi fastidia, graues ructus, neruorum & præcordiorum dolores, frigoris hyemalis horrores: itémque aduersus animalia virus eiaculantia, quæ quidem icctu suo locum refrigerant & putrefaciunt.

De vino Thymbrite. CAP. LX.

Simili modo è Thymbra vinum fit: quod eadem quæ Thymites præstat.

De vino Origanite. CAP. LXI.

Sic & Origanites ex origano Heracleotico conficitur, haud secus atque Thymites, & ad eadem quoque est efficax.

De vinis è Calamintha, Pulegio & Abrotano.

CAP. LXII.

E Calamintha, Pulegio & Abrotano vina fiunt, eodem quo Thymites modo. Profunt stomachicis & cibum auersantibus: ac valent etiamnum ad morbum regium, propterea quòd vrinas cient.

De vino Conyzi. CAP. LXIII.

Similiter & è Conyza vinum fit: quod contra venenata præ cæteris est efficax.

De vino Aromatite. CAP. LXIIII.

Vinum Aromatites ita componitur: Palmæ, aspalathi, calami, nardi Celtici, singulorum vncias singulas postquam contriueris, passo subigito: indèq; factas grandiores offas

M m iiij.

in musti austeri sextarios duodecim deli-
 cito, & operculato vase quadraginta dies ma-
 cerari finito: excolatum deinde vinum re-
 condito. Est & altera eius parandi ratio: Ca-
 lami drach. viij. phu drach. vij. costi drach.
 ij. nardi Syriaci drach. vj. cassiæ drach. viij.
 croci drach. iiij. anomi drach. v. asari drach.
 iiij. Hæc, inquam, omnia simul trita & lin-
 teo colligata in musti metretam demergi-
 to: & postquam vinum deferbuerit, trans-
 fundito. Facit ad pectoris, lateris & pulmo-
 nis dolores: difficili urinæ, rigoribus, retarda-
 tis mensibus, atque iis qui per gelidæ hye-
 mis rigorem iter faciunt, potu auxiliatur.
 Conuenit & iis qui humores crassos gignūt:
 colorē quoque meliorem hilariorēmq; facit,
 & somnum conciliat, dolorēsque leuat,
 vesicæ ac renum vitiis vtile.

De vino ex Myrrha, pipere & iride.

CAP. LXV.

Fit & vinum ad destillationes, tussim, cru-
 ditates, inflationes & stomachi superfluos
 humores. Myrrhæ drach. ij. piperis albi drach.
 j. iridis drach. vj. anisi drach. iiij. Ista peni-
 tūs contusa & linteolo illigata in sex vini
 sextarios coniicito: vinum post triduum ex-
 colato, & in lagena recondito. Ab inambula-
 tione meraculum cyathi vnus mensura pro-
 pinatur.

De

De vino Nectarite. CAP. LXVI.

Nectarites paratur ex helenio, quod alij Medicam, alij symphytum, aliqui verbascum Idæum, alij orestion, alij denique nectarion appellant. Radicis helenij siccæ vncias v. linteolo colligatas in musti sex congios addito, & post tertium mensem diffundito. Facit ad stomachi & pectoris vitia, ac vrinas quoque pellit.

De vino è Nardo Syriaco, Celtico & Malabathro. CAP. LXVII.

E Syriaca nardo & Celtica, malabathrôq; vinū factitur in hunc modū: Singulorum minæ semissem in binos musti congios mitto, & post bimestre colato: cyathum vnum cū tribus aquæ exhibeto. Bene facit hoc vinum nephriticis, ictericis, hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, decoloratis & stomachicis. Sunt qui acori vnciam vnam aut alteram, & Celticæ nardi vncias iij. in musti amphoram adiiciunt.

De vino Asarite. CAP. LXVIII.

Asariten sic conficito: Asari vncias iij. in musti heminas duodecim itidem adiicito. Id vini genus vrinam ciet, atque hydropicis, regio morbo laborantibus, hepaticis ischiadicisque conuenit.

De vino è syluestri Nardo. CAP. LXIX.

E syluestri Nardo sic fit: Radicis syluestris

nardi recentis ac tritæ cribratæque vncias viij. in musti congium similiter addito, & duos menses inesse patitor. Vitale hepaticis, vrinæ difficultate laborantibus, inflatis atque stomachicis.

De vino Daucite. CAP. LXX.

Daucites sic: Radicis Dauci planè contusæ vncias vj. musti amphoræ similiter indito, atque transfundito. Facit ad pectoris, præcordiorum ac vuluæ dolores: menses pellit, ructus cit & vrinas: prodest denique tussi, conuulsis atque ruptis.

De vino è Saluia. CAP. LXXI.

Vinum è Saluia similiter conficito: Saluiæ vncias viij. in musti amphoram, quæ eadem cum ceramio est, simili modo mittito. Valet contra renum, vesicæ & laterum dolores, sanguinis excreationes, tussim, rupta, vulsa, contusa & menses suppressos.

De vino Panacite. CAP. LXXII.

Panacis vnciam j. in musti congium vnum demittito, ac similiter elutriato. Prodest vultis, ruptis, contusis & orthopnœæ: lienis crassitiem extenuat: est & efficax contra tormina, coxendicum dolores & tardas concoctiones: menses & partus extrahit; hydropi & venenatorum moribus auxiliatur.

De vino Acorite. CAP. LXXIII.

Vina ex acoro & è dulci radice, consimili modo

modo fiunt. Oportet enim singulorum vncias octonas in fenis vini congiis tribus mē-
sibus macerare, moxque vinum in vasa trās-
ferre. Faciunt ad lateris pectorisq̄ vitia, &
vrinas mouent.

De vino Selinite. CAP. LXXIII.

Seminis apij maturi, recentis & cribrati
vncias nouem linteolo colligatas in musti
amphorā similiter demittito. Cibi appe-
tentiam facit, atque stomachicis & vrinę dif-
ficultate laborantibus auxiliatur: halitum
quoque commendat.

De vino Marathrite & Anethino.

CAP. LXXV.

Ex Fœniculo, Anetho & Petroselino vina
eodem modo concinnantur, ad eadem effi-
cacia.

De vino è Salis flore. CAP. LXXVI.

Paratur & è Salis flore vinum ad purgan-
dum efficacius, quàm quod aqua marina tē-
peratur. Verùm fauces, renes, vesicam & sto-
machum infestat. Quare neque in secunda,
neque in aduersa valetudine vtile censetur.

De vino Phthorio, seu Abortino.

CAP. LXXVII.

Fit & vinum quod partus enecat, abortum-
ve facit: Scilicet dum seruntur vites, veratrum
aut cucumis syluester, aut scamnoneum ea-
rum radicibus adiungitur circumponiturve,

56 DIOSCORIDIS

Ita siquidem vix illorum vires sibi asciscunt ac in sese trahunt, proindeq; vinum ex iis depromptum abortiuum euadit. Datur vero ieiunis mulieribus que ante vomuerint, aqua mistum cyathorum octo mensura.

De vino Thymelæite. CAP. LXXVIII.

Ramorum Thymelææ cum suis foliis & fructu drachmas triginta in tres musti congios mittito, & leui igne coquito, donec congiij duo supersint: deindeq; excolatū vinum recondito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit.

De vino Chamelæite.

CAP. LXXIX.

Chamelææ fruticem dum floret cum foliis tusum cribratūque duodecim drachmarum pondere in multi congium addito, ac post duos menses vinum transfundito. Hydropicis, hepaticis atque delassatis auxiliatur, itēque fœminis quæ à partu ægrè purgantur.

De vino Chamæpityino. CAP. LXXX.

Chamæpityinuarum simili modo concinnatur, & ad eadem conuenit, vrinæ ciendæ vi præditum.

De Mandragorite. CAP. LXXXI.

Vinum è Mandragora ita conficito: Corticem radicis mandragoræ concidito: segmentorum minæ semissem lino traicito, &
in musti

in musti metretam demittito, inibique esse finito ad menses tres, tandemque diffundito. Media potio, hemina dimidiuin: bibitur vero passo in duplum addito. Aiunt porro ipsius heminam vni congio mistam potu somnum & soporem inducere. Vnicus vero cyathus cum sextario vini potus, enecat. At moderatus ipsius vsus, doloris sensum auferit, atque fluxiones incrassat. Caterum & olfactu & infusione idem praestat.

De Elleborite. CAP. LXXXII.

In congium musti aqua marina diluti, veratri nigri triti drachmas xij. linteo mundo inditas conuicito, atque vbi efferbuerit, transfundito: aut in congium musti, quod sit maris expers, veratri drachmas xiiij. aut xv. penitus contusas mittito: post aliquot dies vinum excolato, & vtor. Ad aluum soluendam cyathum vnum ex aqua propinato a balneo iis qui a caena vomuerint. Alia ratio: Veratri drach. xx. iunci odorati uncias xij. spicae Syriacae uncias xiiij. cribratas & linteo colligatas in vini Coi heminas duodecim diebus quadraginta macerandas indito: postmodum colato, & in potu sesquiheminam dato. Aliter: Decocta aquae marinae ex alto petrae sextarios xij. veratri albi libras vj. in musti amphora diebus xl. macerato: atque vbi excolaueris, vtor. Alia ratio: Veratri

drach. xij. aphronitri drachmas iiij. in musti heminis duodecim macerato xv. diebus: post colato, & exacto semestri vitior. Id vini genus etiam fetus abigit & abortum infert. Aliter: Sumito musti ex vis in Sole siccatis metretam (capit autem metreta congios octo) & in illud vinum gypsi drach. xx. mittito, atque biduo residere finito: tum indito veratri nigri nodulo illigati uncias xxx. iunci odorati uncias xxx. & calami tantundem, baccarum iuniperi chœnicis semissem & quartam illius partem, myrrhæ & croci ana unciam j. Ex his inquam omnibus fasciculum linteolo inuolutum diebus quadraginta suspendito. Postea excolato, & binos ternosve cyathos dilutos exhibeto. Purgat à partu & abortu fœminas: fœtus quoque extrahit, estque contra vuluæ strangulatus efficacax.

De Scammonite. CAP. LXXXIII.

Scammonites sic fit: Radicis scammonia per messes effossæ trita & linteo illigata drach. xv. in musti congiuum vnum mittito ad dies triginta. Purgat aluum, ac bilem & pituitam detrahit.

De Metallicis omnibus, & primùm de Cadmia.

CAP. LXXXIIII.

EX CADMIAE generibus optima est Cypria, quæ botryitis, (hoc est, racemosa) cognos-

cognominatur, densa, modicè ponderosa & in leuitatem magis declinās, extrema sui parte racemosa, colore cinereo, quæque confracta intus cineracea & eruginosa conspicitur. Proxima huic habetur, quæ extra quidem penè carulea est, intus verò candidior, intercurrentibus lineis seu maculis onychitæ lapidi similibus: tales enim sunt quæ è fodinibus veteribus eruuntur. Est & quæ placitis, quasi crustosa, dicitur, lineis intercurrentibus ceu zonis quibusdā cincta: quapropter eam etiam zonitum appellauêre. Est & alia quæ ostracitis (quasi testacea) nominatur, gracilis & magna ex parte nigra, terrea aut testacea superficie: sed candida improbat. Oculorum autem medicamentis botryitis nomine & onychitis viles: reliquæ emplastris & medicaminibus quæ arida insperguntur ad trahendas cicatrices. Et ad ista quidem prodest Cypria: nam quæ ex Macedonia, Thracia & Hispania defertur, inutilis censetur. Cadmiæ effectus, astringere, caua explere ac sordes purgare. Sed & cutis spiracula obducit, siccatur, crustas inducit, excreſcentia in carne cohibet, atque vlcera, quæ cacoëthe vocantur, ad cicatricem perducit. Gignitur porrò & Cadmia quædam è fuligine, quæ dum excoquitur es (egesta flammis flatuq;) laterib⁹ camerisq; fornacū applicatur. Sūt verò hęc præ-

grandes ac ferrea à metallicis acellides appellata, per summa fastigia concamerata, ut quæ ab ære sursum feruntur corpuscula inibi detineantur & inhærescant: hæc cum spissius adhærescunt, in vnum corpus coalescunt, atque vnum modò cadmiæ genus, modò duo, modò omnia efficiuntur. Conficitur & Cadmia, cremato lapide cui Pyritæ cognomen est, è monte qui Solis incumbit eruto. In eodem verò monte reperiuntur quædam quasi venæ chalciteos, misyos, foreos, melanteriæ, cærulei, chrysolollæ, atramenti futorij, atque etiam diphrygis. Nec desunt qui cadmiam in lapidū fodinis inueniri tradant, decepti non parua lapidū quorundam cum cadmia similitudine, qualis inuenitur & apud Cumas lapis nullam sui vim ostendens. Atqui hi eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, itémque cōmanducati gustum ac ipsos etiam dentes offendunt: at cadmia, quippe quæ dentibus cedat, sine offensa mædi potest. Alio insuper discerni possunt argumento: Cadmia siquidem in farinam detrita & aceto subacta atque in sole siccata coit, quod lapidi non accidit. Adhæc tritus lapis igni impositus dissilit, & fumum ab ignis ipsius fumo haudquaquam diuersum emittit. Cadmia verò quieta manet, fuliginemque reddit ad lutrum vergentem, æreò-

que

que colore splendentem, ceu zonam quandā
 variam. Insuper lapis ignem expertus dein-
 deque refrigeratus colorem mutabit, ac le-
 uior quoque fiet: sed cadmia nullatenus eua-
 riat, nisi quis eam multis hōris cremauerit.
 Fit & in argenti fornacibus candidior & mi-
 nūs pōderosa, sed viribus impar. Vritur por-
 rò antedicta cadmia carbonibus obruta, do-
 nec translucida euadat & ferri scorix modo
 bullet: dein extinguitur vino Aminæo: sed
 quæ ad psoriarum medicamēta preparatur,
 aceto. Nonnulli verò hoc modo exustā vino
 subigunt, rursumque in olla cruda torrent,
 donec pumicosa videatur, iterumque tritam
 ex vino tertio vrunt, vsquedū prorsus in ci-
 nerem redigatur, nihil scabritix retinens: at-
 que hac spodij vice vtuntur. Lauatur autem
 trita in mortario, aqua subinde effusa, dum
 nihil sordidi supernatet: tūque in pastil-
 los coacta reponitur.

De Pompholyge. CAP. LXXXV.

POMP HOLYX à spodo specie sola distat,
 non item genere. Siquidem spodos quo-
 dammodo nigricat & plerunque pondero-
 sior est, scintillarum, pilorum ac terræ plena,
 quasi purgamentum quoddā quod ab æra-
 riarum officinarū pauimentis atque forna-
 cibus euerritur atque deraditur. Pompholyx
 verò, pinguis est & candida, insuperque le-

N n. j.

uissima, ut in aërem euolare possit. Et huius quidem duo sunt genera: vnum ad aëris colorem vergēs & subpingue: alterū perquam candidum, summamque leuitatem nactum. Fit verò candida pompholyx, cū in liquādo perficiendōque aëre fabri detritā cadmiā cumulatiū inaspererint, eo scilicet consilio ut illam reddant meliorem. Etenim quæ ab hac effertur fauilla, candidissima est atque in pompholygem coit. Neque verò solūm fabricatur pompholyx ex aëris materia, inter eā dum illud coquitur atque perficitur, sed & e cadmia follibus profata consultò ut illa gignatur. Eius autem faciundæ ratio hæc est: In domo gemina contignatione operta extruitur camin⁹, & in eo tabulatū versus mediocri fenestra, quæ supernè pateat. Adicula verò paries camino proximæ angusto foramine ad ipsam fornacem vsque perforatur, fistulæ follis excipiendæ gratia. Habet & ostium mediocre pro ingressu egressūque ab artifice fabricatum. Huic adicula altera præterea contigua est, in qua & folles & is cui sufflandi cura demandatur suo munere funguntur. Quod superest carbones inditi fornaci succenduntur: ac deinde qui astat artifex cadmiā minutim contritam inaspergit à locis supra fornacis verticem extractis. Idem negotium obit minister artificis,

eis, simul & carbones identidem ingerit, usque dum quicquid cadmiæ inditum est absumptum fuerit. Porro dum ipsa vitur, egesta flammis flatibusque pars tenuis ac levis in superius cœnaculum effertur, atque ipsius parietibus recto que adhærescit. Inde verò conflatum corpus, inter initia quidem bullarum in aqua surgentium similitudinem refert: at postea incremento subinde accedente, lanarum carptarum flocculos imitatur. Quod autè ponderosius est, in ima loca concedit, & partim quidem fornaci, partim etiã domus pavimento circumfunditur. Et hoc quidem tenuiore deterius existimandũ est, idè quòd, dum colligitur, terræ spurciatq; non parũ asciscat. Sunt qui hoc tantum modo autè memoratam spodon fieri arbitrantur. Optima autem cœsetur Pompholyx Cypria, quæ aceto subacta odorem eris præstat, & colore æruginè quodammodo refert, insuperque gustu cœnum sapit: atque si fraudè non experta ignito carboni imponatur, inferuescit, aëreum contrahens colorè. Ceterum antedictis notis diligèter attèdèdũ est. Siquidè à nonnullis taurino glutine, aut pulmonib. agninis vel etiã marinis, aut crematis grossis & quibusdã aliis cõsimilibus adulterat: id q̄ tamè facile est deprehèdere. Quippe in his explorãdis nihil eorũ cõperietur,

N n. ij.

quæ antedicta sunt. Porrò Pompholygem in vniversum ita lauari oportet: Linteolo mundo modicèque raro illigatam seu aridam seu aqua subactam in peluim demittito, quæ pluuiam aquam contineat: linteolum etià illigatur aquæ immergito, ipsum huc atque illuc peragitans. Sic enim illius pars limosa & utilis præterfluet: omne verò crassamen intra linteolum retinebitur. Posteaquàm verò residere siueris, aquam cinere excolato: ac vbi aliam rursus affuderis, agitato & effundito, totiesque aquam permutato, cæteraque similiter facito, dum nihil arenosi subsidat: demùm aquam exprimito, & siccatum cinerem reponito. Sunt qui postquàm pompholygem, quantum maximè licuit, exiccarunt, eâ manibus in aqua conterunt, donec mellis crassitudinè habeat: deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut etià laxiùs deligato colant, & quò faciliùs transmittatur, infusa linteo largiore aqua cinerem conturbant: mox spumofum, quod traiectum est & vasi supernatat, concha excipiunt, atque fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit sensim cribratû in aliud vas transfundût, relicto arenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiuntur, & in vas aliud mundû excolant: atque hoc identidè faciunt, donec cinis purus & arenæ expers euaserit.

Alij

Alij pompholygem totam & omnibus sui partibus constantem aquæ paulatim inspergunt, arbitrati fore vt antedictæ arenæ lapillique insita grauitate vasis fundū petant, pili autem & paleæ cæteraque eiusmodi sua leuitate in sublime tollantur. Tandem vbi cinerem medium seposuerunt & in pilam cōiecerunt, eum veluti cadiniam eluunt. Lauatur & vino Chio aqua marina diluto, iuxta modos quos supra commemorauimus: & ita redditur astringentior, quàm dum aqua eluitur. Vis Pompholygis astringere, refrigerare, explere, purgare, spiracula cutis obducere, & quadantenus exiccare. Quòd si Spodium torrere opus fuerit, diligenter tritum & aqua irrigatum cogito in pastillos, fictilique nouo subiectis leuibus prunis orbiculos assidue versato, dum assiccati fuluescant. Cæterum minimè ignorandum ex auro quoque & argento, insuperq; plumbo fieri Spodium: verum post cupreum, plumbeum maxime commendatur.

De Antispodis, hoc est, Spodi succedaneis.

CAP. LXXXVI.

QVANDOQVIDEM, deficiente sæpenu-
merò Spodio, Antispoda quæ in illius
locum sufficiuntur, non mediocrem præbēt
vsum, necesse fuerit ostendere, quænam ea
sunt quæ similiter pollēt, & quo modo vsur-

Na iij.

pari debeant. Folia itaque myrti sumito cū floribus & baccis adhuc immaturis, eaque in ollam crudam conijcito, & oblito operculo crebris pertuso foraminibus, indito figlinæ fornaci. Cūque figlinum percoctum fuerit, in aliud fictile crudum illa transferto: & hoc altero rursus perassato, exempta lauato, & utitor. In eundem usum similiter etiā præparare licet cauliculos sylvestris oliuæ cum suis floribus, siquidem habeantur: sin minus, fatiuæ: atque horum penuria, mala quoque cydonia concisa nucleis exemptis, aut gallā, aut panniculos lineos, aut mora immatura, id est, candida in sole prius arefacta, aut lentiscum, aut terebinthum, aut cenanthen, vel tenera rubi folia, vel buxi comam, vel pseudocyperum appellatam cum flore. Aliqui ficulneos ramulos in sole antea siccatos eodem modo præparant: alij taurinum gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle imbutas. Cæterum antedicta isthæc omnia in spodij vicem vsurpantur.

De Aere vsto. CAP. LXXXVII.

AEs vstum probatur rubrum, & quod dū teritur colore cinnabarim imitatur: nigrum, plus quàm deceat exustum est. Fit autem è clavis dissolutarum nauium in fictili crudo compositis, substrato sulphure cum salis

salis pari pondere, & iisdem his vicissim insparsis. Olla operculata etiam circumlito creta figulari spiramento inditur fornaci, donec figlinum planè percoquatur. Alij pro sulphure & sale, alumen inspergunt. Quidam sine sulphure & sale compositos in olla clauos ad multos dies vrunt. Alij solo sulphure vtuntur: clauj tamen sic vsti, fuligine inficiuntur. Alij oblitos scissili alumine clauos, additis sulphure & aceto, fictili erudo cremant. Alij denique in ænea olla aceto aspersos vrunt, deindeque iterum ac tertio idem faciunt, posteaque recondunt. Principem locum obtinet, quod in Memphide combustum est: proximum, quod in Cypro. Vis ipsius astringere, exiccare, extenuare, reprimere, attrahere, repurgare, vlcera ad cicatricem perducere, oculorum vitia exterere, excrescentia in carne absumere, & nomas cohibere. Facit & vomitiones ex hydromelite potum, aut cum melle delinctum illitumve. Porro lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec spumæ nihil prorsus innatare videatur. Quin & æris scoria simili modo lota, eandem quoque vim, sed imbecilliozem, obtinet.

De Flore æris. CAP. LXXXVIII.

FLOS æris, quem nonnulli clauorum vterumque psegma, (quasi ramentum,) nominant. Nn. iiij.

runt, optimus censetur qui friabilis est, & dū teritur valdè rufus, milio forma similis, exiguus, ponderosus, mediocriter splendens, quique insuper delinatam æris scobem minimè recipit, qua quidem adulterari consuevit: sed eo fraus deprehèditur, quòd scobs illa dentibus appressa dilatatur. Fit autè ille, cūm æs fornacibus metallicis fusum in receptacula delapsum fuerit per cola tubulorum ad ea pertinentium. Tūm enim ij qui repurgandis metallorū inquinamentis præfecti sunt, aquam purissimam æri affundunt, eius refrigerandi gratia. Hac verò repentina densatione concretionèque velut expuitur & emicat antedictus flos. Porro astringit is & excrescentia cohibet: deterget ea quæ pupillis oculorum officiunt atque caliginem offundunt, sed magnoperè mordet. *Quaternūm* etiam obolorū pondere *datus*, crassos humores extrahit: *quin* & absūmit narium earuosa vitia, itēmq; sedis: papularum eruptiones cum vino cohibet. Cæterūm is qui candidus est, contra diurnas auriū gravitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur: reprimat & vuam atque tonsillas farina eius cum melle admota.

De Squama æri. CAP. LXXXIX.

SQUAMA Cypriarum officinarum clavis
Sexcussa cōmēdatur, quæ crassa est, & heli-
tis,

tis, (quasi clauaris,) nominatur: at vitiosa cē-
 setur, quæ ex candido ære decutitur: quippe
 quæ tenuis & inualida sit. Hanc ideo dāna-
 mus: illam verò deligimus quæ crassa fuluā-
 que est, & aceti respersu æruginem contra-
 hit. Vim habet reprimendi, at enuandi, no-
 mas cohibendi, putrefaciendi & cicatrices
 obducendi. Pota verò ex aqua mulsa, aquas
 subducit. Aliqui cum farina subactā exhibēt
 in catapotio. Additur & ad oculorum medi-
 camenta: siquidem & genarum scabritiā ab-
 sumit, & fluxiones exiccat. Lauatur autē hoc
 modo: Siccæ æris squamæ expurgatæ minā
 dimidiam cum aqua limpida in pilā conii-
 cito, & manu diligēter misceto, donec squa-
 ma subsederit: quæ superstant abiicito, & ef-
 fusa priore aqua, pluuię cyathum vnū affun-
 dito: tūmque diducta manu squamam, quasi
 destringenda sit, vehementer in mortario
 confricato. Cū verò cœperit lentorē quē-
 dam remittere, paulatim aquam ad sex cy-
 athos vsque superinfundito, validè interim
 terens: deinde manu squamā ad latus morta-
 rij conuertito, ibique firmiter apprimito: &
 expressum humorem qui defluerit pyxide
 ex ære rubro facta excipito. Hoc enim est ve-
 luti flos squamæ, valens viribus, & ad oculo-
 rum medicamenta cū primis efficax: quod
 reliquum est, inutile ac imbecillum. *Attamē*

& quod relictum est similiter lauato, donec nullum prorsus lentorem ex se remittat, tandemque opertum linteolo ad biduum conquiescere finito: postmodum diffusa extante aqua, reliquum siccatum pyxide recondito. Sed & hoc nonnulli cadmiæ instar clottum reponunt.

De Squama stomomati. CAP. XC.

SQUAMAE stomomati eadem vis. Simili quoque modo lauatur atque reconditur: attamen ad aluum purgandam inefficior.

De AErugine rasilis.

CAP. XCI.

AERUGO rasilis his fit modis: In cadum aut aliud consimile vas acetum quam acerrimum infundito, atque illi superponito inuersum vas æneum, præsertim concaueratum: sin minus, planum. Sit verò id probè detersum, nullumque habeat spiramentum. Decima deinde die sublato operculo, æruginem in hærentem deradito. Aut: ipsam æris laminam in vase super acetum ita suspendito, vt ne ipsum attingat: & rotidem post dies radito. Aut: massulam seu lamellam æris vnâ plurèsvè vinaceis nō recentibus, sed iā acescētibus, cōdito, ac similiter inuertito. Quinetiā æruginē facere licet ex delimata æris scobe, necnon & è laminis quibus interiectæ auri bractæ malleo ducuntur,

cuntur, si quis eas aceto respergat & ter quaterve verlet, donec omni ex parte æruginem contraxerint. Tradunt & æruginis duo genera in Cyprijs gigni fodinis, vnum quidem quod supra lapides quosdam efflorescit aris miscellam sortitos, alterum verò quod per Caniculæ ætus è specu quodam extillat: adduntque illud paucum & optimum esse, hoc quod è spelunca manat, copiosum quidè & boni coloris, at vitiosum, quòd lapidosa plurima intermixta habeat. Adulteratur porrò ærugo tū alijs in multis ammixtis, tū verò his maximè quæ sequuntur: aliqui enim pumicem, quidam marmor, alij atramentū sutoriam illi admiscunt. Sed pumicē & marmor deprehendemus, si manus sinistra pollicem madeficiamus, & altero æruginis portunculam ipsi affricemus. Siquidè quicquid est æruginis diffundetur: pumicis autè marmorisque partes dissolui dissiparique minimè poterūt, ac demùm crebro affricu humorisque permixtione inalbescēt. Quin & dentiū appressu vitium licet deprehendere: quoniā quæ sincera est, læuis occurrit ac sine asperitate. Atramentum verò sutoriū, igne coarquitur. Nanq; si laminæ aut fictili æruginem ita adulteratam insperferis, & horum alterutrum feruenti cineri aut prunis imposueris, mutato colore rubescet quæ atramento

futorio mixta fuerit: propterea quòd id vstũ
talem suapte natura sortitur colorem.

De Æruginẽ Scolecia. CAP. XCII.

Æruginis, quæ Scolecia dicitur, duo sunt
genera: quædam enim fossilis est, altera fa-
ctitia ad hunc modũ: In mortarium Cyprij
eris, quod & pistillum ex eadẽ materia factũ
habeat, aceti albi acrisque dimidiam heimi-
nam infundito, teritòque tantisper dum strig-
menti crassitudinem asciscat: deinde indito
aluminis rotundi drachmã vnã cum salis
fossilis translucidi, aut marini quàm albissi-
mi solidique, aut certè nitri pari pondere: at-
que æstuosissimis diebus circa Canis ortũ in
sole subigito, donec æruginis colorẽ & strig-
menti spissitudinem contrahat: tandẽmque
vbi in vermiculorum Rhodiæ similitudinem
speciem cõgeris, recondito. Efficax autem
& valdè boni coloris redditur, si duæ partes
vrinæ veteris cum vna aceti adiciantur, &
reliqua, vti dictum est, peragantur. Sunt qui
æruiginem rasilem quæ in apparatu voto nõ
responderit amixto gũmi digerant in pa-
stillos, & ita vendunt: sed genus id ceu vitio-
sum repudiandum est. Fit & ab aurificibus
erugo quædam, qua aurum ferruminant, du-
cta scilicet vrina pueri impuberis in mor-
tario cupreo pistilli ope ex eadem materia
cõfecti. Porro antedicta prorsus omnia æru-
ginum

ginum genera vsto æri respondent, sed magis effectu valent. Sciendum verò inter ipsa Scoleciam fossilem principatum tenere: proximum locum dari rasili: postremum, factiæ. Mordacissima tamen hæc est, atque magis astringit: at aurificū ærugo, rasili respondet. Itaque æruginis genera omnia astringunt, exal faciunt, oculorum cicatrices exterrunt & attenuant, lacrymas cient, nomas fistunt: vulnera ab inflammatione tuentur: vlcera ex oleo cerâque ad cicatricem perducunt: callos & sordida vlcera purgant, cum melle cocta: aminoniaco excepta & collyrij modo in fistulas adacta, earum callos absumunt. Sunt & ad gingiuarum excrescentias & extuberationem vtilia. Magnoperè quoque extenuant genarum crassitiem, cum melle inuncta: verum postinunctionem spongia ex aqua calida locus fouendus est. Eadem subacta cū resina terebinthina, addito chalcantio aut nitro, lepras tollunt. Cæterum æruginem quancunque velis vri oportet in hunc modum: Ipsam minutissimè friatam fictili patellæ subiectis fragrantibus prunis imposito, versatòque donec sese mutet, & colorem cinereū quodâmodo referat: post eâ refrigeratam reponito ad vsum. Sunt quæ cruda olla eâ vrant, vri dictū est: sed nō prorsus eundē vndique colorem cremata reddit.

De Ferrugine, seu ferri rubigine.

CAP. XCIII.

RUBIGO ferri restringit, fluorem mulierum subdita sistit, potuque conceptionem impedit. Illita ex aceto, erysipelatis & papularum eruptionibus medetur. Perquam utilis ad digitorum paronychias, pterygia, genarum scabritias & condylomata. Gingivas eadem firmat, & podagricis inunctio ae prodest, & alopecias explet. Vinum aquave in qua candens ferrum restinctum fuerit, potu coeliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus & stomacho dissolutis auxiliatur.

De Recremento, siue scoria ferri.

CAP. XCIII.

SCORIA ferri eadem potest, quæ rubigo, sed efficacia minore. Contra aconiti venenum ex aceto nullo pota opitulatur.

De Plumbi lotura. CAP. XCV.

COMPARATUR & plumbum elotum. Hunc in modum: In mortarium plumbum ubi aqua inieceris, pistillo plübeo terito, usquedum aqua nigrescat & limi modo crassescat. Linteolo deinde colato, aqua insuper affundens, quod facilius quicquid resolutum est trajeci incernive possit. Hoc ipsum iterum atque iterum facito, usque dum sat esse tibi videatur. Post ubi lotum plumbum cõsederit, priore

priore aqua effusa nouam affundens, vt cad-
miam lauato, dum nihil ampliùs nigritiæ
supernatet: eadẽ coactos inde pastillos re-
ponito. Quidam puri plumbi limatam sco-
bem mortario pistillòque lapideis aut ma-
ribus ex aqua terunt, ministro sensim aquã
affundente, quæ hoc modo liuorẽ contrahit.
Hac vbi subsederit effusa, pastillos illicò
singunt. Nam quod diutiùs conteritur, ce-
russæ simile redditur. Alij elimatæ scobi
plumbaginis paxillum adiiciunt, asseren-
tes elotum ita plumbum præstantius euade-
re. Potest refrigerare, astringere, spiracu-
la cutis obducere, mollire, caua explere,
sistere oculorum fluxiones & vlcerum ex-
crescentia. Sanguinem quoque supprimit,
ac prodest contra sedis vlcera, condyloma-
ta, & hæmorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea
quæ agrè cicatricem ducunt. Denique spo-
dij effectus præbet, nisi quòd crustas haud-
quaquam inducit. Cæterum sincerum plũ-
bum affrictu, marini scorpionis draconisque
ictibus auxiliatur.

De Plumbæ vsto. CAP. XCVI.

VRITVR plũbũ sic: Sumito plũbi lami-
nas quàm minutissimas, & noue patinæ
imponito, ac sulphur inspergito: rursumque
laminas alias addito, ac sulphur itidẽ insper-
gito: atq; ita vicissim tũ laminas tũ sulphur

insternito, donec vas expleueris, deindeque succendito. Flagrans autem plumbum ferrea rude versato, vique dum perfectè redigatur in cinerem, nihilque supersit quod plumbum referat: tùm demùm obstruētis naribus eximito, quoniam halitus plumbi noxius est. Aut lima quæsitam plumbi scobem cum sulphure indito patellæ, atque sic vrito. Alij laminas crudo fictili, vti dictum est, inditas imponunt fornaci aut foco, & circumlito operculo datoque exili spiramento, vrunt. Non desunt qui pro sulphure cerussam aut hordeum insternant. Alij postquam sinceras laminas imposuerunt, acri igne vtuntur, & rudicula ferrea vehementer agitant, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio: & si amplius vrantur, spumæ argenti colorem contrahunt. Magis tamen nobis placet prima vrendi ratio. Debet verò plumbum vstum lauari sicut cadmia, atque ita reponi. Cæterum vim habet eandem quam plumbum clotum, sed efficacior.

De Scoria plumbi. CAP. XC VII.

RECREMENTVM plumbi, scoriam vocat, optimum est quod cerussam repræsentat, desum, fractu contumax, nihil plumbosum habens, quodque ad luteum colorem accedit & vitrum imitatur. Eadem quæ plumbum exustum potest, sed magis astringit. La-
uatur

natur in mortario affusa aqua, & refusa summa aquæ parte quæ luteum colorem traxerit. Iteratur id sæpius, dum recremento absumptum fuerit. Tandem ubi subsederit, effusa aqua diuiditur in pastillos.

De Lapide plumbario.

CAP. XCVIII.

LAPIS molybdoides à plumbi similitudine dictus, vim habet recremento haud absimilem: ac eodem quoque modo lauatur.

De Stibio. CAP. XCIX.

STIMMI, optimum quod est splendidissimum & radians, dum frāgitur crustosum, quoddamque nihil terreni aut sordidi habet, estque friabile. Hoc nonnulli stibi, aliqui platyophthalmon, alij larbason appellarunt. Vis eius spiracula cutis obducere, astringere, refrigerare, excrecentia in carne cohibere, ulcera ad cicatricem perducere, sordes & ulcera oculorum expurgare. Sistit & sanguinem è cerebri membrana profluentem: & ut in vniuersum dicatur, vis vito plumbo similis est. Priuatim ambusta igni in crustulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum: quæ verò crustam contraxere, ad cicatricem perducit, additis cera & exigua cerussa. Torretur autem farina subacta circumlitum & carbonibus obrutum, donec carbunculetur crusta: exemptumque restinguitur.

O. j.

mulieris lacte quæ marem pepererit, aut vete-
tere vino. Vritur verò prunis impositum
sufflatumque, quoad ignescat: si enim au-
plius vritur, plumbi initar eliquescit. Cate-
rùm lauatur cadmiæ & æris modo: sunt ta-
men qui ceu plumbi recrementum eluant.

De Molybdæna seu plumbagine.

CAP. C.

PLUMBAGO probatissima est, spumæ ar-
genti æmula, flaua, modicè splendens, ac
dum teritur fulua, quæque cocta in oleo ioc-
cineris colorem trahit. Vitiosa, quæ aërium
aut plumbeum colorem refert. Gignitur in
auri argentique fornacibus. Est & fossilis qua-
dam, quæ ad Sebastiam & Corycum reperit-
ur: ac in eo genere probatur magis, quæ ne-
que scorix speciem præ se fert, neque lapido-
sa est, sed flaua ac nitens. Vim habet spumæ
argenti & scorix plumbi similem: sed & vri-
tur lauaturque simili modo. Additur tamen
hæc aptius in emplastra lenia, quæ lipara vo-
cant, & ea quæ non alligantur, idque non inu-
tiliter: quippe quæ carnem recreat & ci-
atricem obducit. At verò glutinantibus de-
tergentibusque compositionibus haudqua-
quam conuenit.

De argenti Scorix. CAP. CI.

RECREMENTVM argenti, quod helcys-
ma seu encauma vocatur, eadem quam
molyb-

inolybdæna vim habet. Quamobrem emplastris fuscis & cicatricem inducentibus miscetur: utpote cum astringat, & spiracula cutis obducat.

De Argenti Spuma. CAP. CII.

SPVMA argenti quædã fit ex arena, quam Smolybditin vocant, in fornacibus conflata, donec perfecte igni incandescat: altera ex argento: tertia ex p. umbo. Probatissima est Attica: proxima Hispaniensis. Has sequitur quæ fit Puteolis Capaniæ, & in Sicilia. Plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbis gignitur. Quæ flavo colore splendet, chrysitis appellatur, omnium optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento, Calabritis. Vis autem astringere, mollire, explere caua, excrescentia in carne reprimere, cicatricem inducere, refrigerare, spiracula cutis obducere. Vres porro argenti spumam in hunc modum: Ipsam in frustra diuidito, quæ in glandium magnitudinem æquent: hæc prunis imposito, & ita follibus accendito ut conflagraret: tum absterisa quæ infidet spurcitia reponito. Aliqui ubi ter aceto aut vino restrinxere, rursum vrunt, & hoc factum recordantur. Abluitur ut cadmia. Cador verò datur ad hunc modum: Sumito de ea quæ argyritis nominatur, aut, si desideretur, de alia quæpiam in partes fabarum magnitudine confracta, quantum capit Attica chcenix: ac ubi fit

o o. ij.

Etili nouo indideris, aquam superfundito,
 adiectaque candidi tritici pari mensura, pri-
 uatimque hordei pugillo intra linteolum
 mundū & rarum de vasis auricula suspenso,
 coquito donec rumpatur hordeum. Deinde
 eū omnia in nouū craterē oris ampli trāf-
 fuderis, triticū quidem seorsum abiicito: spu-
 mā verò argenti infusa aqua lauato, simūq;
 manibus vehementer confricato: demū e-
 xemptam assiccatamq; in Thebaico mortar-
 io terito, calidam affundens, donec ea peni-
 tūs soluta fuerit. Excolata aqua, iterum tota
 die terito, & vesperi infusa calida finito: po-
 stero mane hanc vbi eliquaueris, aliam in-
 fundito, atque ita ter die excolato. Idem se-
 ptenis diebus repetito. Post id tempus addi-
 tis ad singulas spumæ argenti minas quinis
 salis fossilis vncijs, affusaque aqua calida, ter
 die terito & ammixa aqua excolato. Cū
 inalbuerit, calida infusa idem facito, dū nul-
 lam prorsus saluginem respiciat. Tandem ar-
 dentissimo sole siccata eiecto prius hu-
 more recondito. Sin aliter voles, argyritidis
 spumæ minam vnā diligenter terito, dein-
 deque, addito triplo sale fossiliterito, in ollam
 nouam conuicito, infusaque aqua ita vt su-
 peremineat, mouero quotidie mane & vesp-
 eri, aquam superinfundēs, priore nequaquam
 effusa. Hoc idem facito tricenis diebus: nan-
 que

que nisi moueatur, in testa duritiem concre-
 scit. Post hæc effusa leniter muria, argenti
 spumam in Thebaico mortario terito, con-
 iectamque in fictile infusa aqua manibus di-
 ligenter agitato: aquam subinde murato, do-
 nec nullum falsuginis præbeat indicium.
 Demùm quod ex argenti spuma candidum
 apparet in aliud vas transferto, & redactum
 in pastillos plumbea pyxide condito. Alij
 spumam argenti ad fabarum magnitudinem
 contractam in ventre suillo crudo ex aqua
 coquunt, dum viscus velut eliquescens dissol-
 uatur, indeque exemptam & cum pari sale
 tritam abluunt, vti supra dictum est. Sunt
 qui salis libram vnã & spumæ argenti tan-
 tandem in sole ex aqua terant, hæc subinde
 murata, dum candor ei concilietur. Alia ra-
 tio: Sumito quantam vis argenti spumam, ac
 vbi lana candida inuolueris, fictili nouo in-
 dita aqua cum fabarum recentium repurga-
 tarumque pugillo decoquito. Cùmque fa-
 bæ disruptæ dehiscant, lanæque denigrata
 fuerit, exemptam argenti spumam & altera
 lana obuolutam iterum coquito, cyathum
 aquæ & parem fabarum modum adiiciens:
 eadem tertio, quæ supra, facito, & in summa
 vsquedum lana non amplius inficiatur. Tan-
 dem transferens in mortarium, ad octoge-
 nas spumæ argenti drachmas Atticas, la-

○ o. iij.

gulas salis fossitij libras adiicito, & terito. Ac interiecto aliquo temporis spatio nitri quàm albissimi cum aqua diluti drachmas xlviij. indito: atque iterum terito, donec argenti spuma candoris satis contraxisse videatur. Ita autem vbi fuderis eam ex alto in fictile oris ampli, affusa insuper largiore aqua, ac subsidere siueris, hâc quidem colato: nouam autem superadiiciens aquam, manibus probe versato, ac finito rursum vt confidat: demumque per colum traicito. Alternis eadem profequere, dum quæ effluit aqua valdè pura, dulcis & salitudinis, expers euaserit. Postremò, in fictile nouum translata, excolato sensim omni humore, Soli quadraginta diebus sub Caniculæ sydus exponito, & siccata vitior. Cæterùm constat elotam conferre ad oculorum medicamenta, & ad cicatricum sceditates tollendas, itémque ad facies rugosas ac maculosas.

De Cerussa.

CAP. CIII.

CERUSSA fit hoc modo: Infuso in vrcu Coris lati, aut in fictilem vrnâ aceto quàm acerrimo, massam plumbeam ad fictilis os, substrata prius arundinea tegete, firmato: superiicitoque velamina, ne quâ interspiret acetum, donec illa resoluta fuerit, destillansque ceciderit: tunc excolato humore puro qui superstat, crassamentum in vas transf-

transfundito. Hoc deinde siccandum in sole, moxque trusatili mola aliave ratione terendum cribrandumque. Postea quod superest duri solidive in tenues partes redigendum, itidemque cribrandum: vicissim eadem tertio quartoque facienda. Melior quæ prima cribro excreta est, & hæc quoque ad medicamenta oculorum assumenda. Secundum locum tenet sequens, ac deinceps reliquæ suo ordine. Nec desunt qui firmata circa medium vas matta scirpea, ita ut acetum penè contingat, laminam massamve plumbeam superimponunt, ac indito operculo circumlitòque dimittunt. Post dies decem amoto operculo inspiciunt, ac siquidem resoluta materia fuerit, reliqua, uti supra diximus, exequentur. Quod si quis eam velit in pastillos digerere, aceto acri subigenda, moxque diuidenda in pastillos, qui siccentur in sole. Æstate tamen supradictum opus obeundum est: ita enim candida atque efficacæ redditur. Sed & hyeme paratur, ut ceis supra furnos, balnea aut fornaces impositis: qui enim sursum fertur calor, idè quod sol præstat. Porro laudatissima censenda quæ fit in Rhodo, Corinthi aut Lacedæmone: proxima, quæ Puteolis. Torretur autem hoc modo: Flagrantibus igni carbonibus fictile novum, maximèque Atticum, im-

O o. iiij.

ponito, eique tritam cerussam inspergito, & assidue versato: cumque cinereum colorem traxerit, exemptam refrigerato, atque ita vitator. Verere verò si libuerit, tritam concave patinæ indito, & prunis impositam ferulacea rudicula misceto, donec similis sandarachæ fiat, extractaque vitator. Quæ verò ita parata est, sandyx à quibusdam appellatur. Lavatur itidem cerussa cadmiæ modo. Vis ei refrigerare, spiracula cutis obducere, molli- re, explere & attenuare, insuperque exerescē- tia leniter reprimere, & cicatricem induce- re: in eòsque vsus miscetur ceratis & empla- stris lenibus quæ lipara vocantur, itémque pas- tillis. Sed ex eorum est genere, quæ [sumpta] lethalem vim obtinent.

De Chryscolla. CAP. CIIII.

CHRYSCOLLA laudatissima Armenia- ca, colorem porri lætè virentis quàm si- millimè reddens. Secundum locum sibi ven- dicat Macedonica, & proximū huic Cypria: quo in genere præferenda quæ pura est. Dā- natur quæ terram & calculos collegerit. Por- rò antedictæ lauandæ ratio hæc est: Tusam iniice in mortarium, & affusa aqua ad pilam expassa manū vehementer affricato: mox v- bi confidere permiseris, excolato. Alteram infundens aquam, rursus terito: atque hæc vicissim reperito, donec pura sinceræque spe-
Et etu

ætetur. Tandem siccatò in sole, & ad vsus recondito. Quòd si vrere volueris, vrito in hunc modum: Vbi ex ea triueris quantum sat esse videbitur, patellæ supra carbones impo- nito, & alia facito quæ in vrendis antè memoratis metallicis recensita fuère. Vis chry- focollæ cicatrices exterere, excrescentes car- nes coercere, itémque repurgare, astringere, exalfacere, & cum aliquantula mordacitate leniter exedere. Est verò ex eorum genere quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt.

De Armenio. CAP. CV.

ARMEIVM præferendum quòd est læ- ue, colore cæruleo, perquàm æquabile, calculorum expers atque friabile. Eadem quæ chryfocolla præstat: distat hoc vno, quòd est inefficacior. Sed & vsum habet ad pilos in palpebris augendos.

De Cyano sine cæruleo.

CAP. CVI.

CYANVS in Cypro quidem procreatur ex cærariis metallis: at copiosior ex arena littorali temperatur, quæ quidem secundùm quasdam speluncarum instar excavatas ma- ris suffossiones inuenitur: & hic quoque ma- gis probatur. Eligi debet, qui valdè saturus est colore. Vritur porrò, vt chalcitis, & laua- tur, vti cadmiã. Vis reprimere & modicè

exedere, crustas gignere & exulcerare.

De Indico. CAP. CVII.

EX Indici generibus vnum sponte naturæ
prouenit, veluti spuma marisve eiection-
mentum, Indicis arundinibus adhærescens
alterum dant infectorum officinæ, estque
purpureus quasi flos æreis innatans cortinis,
quem derasum artifices siccant. Optimum
porrò censendum quod cærulei speciem præ-
bet, atque etiam succosum est ac læue. Inter
medicamenta est quæ leuiter astringunt, &
inflammationes ac œdemata rumpunt. Ulce-
ra quoque purgat & reprimunt.

De Ochra. CAP. CVIII.

OCHRAM eligere oportet leuissimam ac
penitus luteam, saturo colore, minime
lapidosam, friabilem & natione Atticam. V-
renda etiam & lauanda hæc est, cadmiæ mo-
do. Vis eius putrefaciendo exedere, inflam-
mationes & tubercula dissipare, excreſcentia
in carne reprimere, caua cum cerato explere,
& callos articularumve tophos commi-
nuere.

De Cinnabari. CAP. CIX.

CINNABARIM falsò putant nonnulli cum
Ceo quod minium appellatur vnum & i-
dem esse. Minium enim in Hispania ex la-
pide quodam argentariæ arenæ permisto
temperatur. Lapis is haud alioqui cogno-
scitur.

scitur: sed dum in fornace excoquitur, in floridissimum ardentissimumque colorem trāsit. Halitum verò in metallis strangulantem expirat: ideòque metallici faciem vesticis obuelant, vt per illas spectent, neque tamen vaporem noxium respirando trahant. Inde parato minio pictores ad sumptuosa parietum ornamenta vtuntur. Cinnabaris autem, de qua hñc agitur, ex Africa quidem inuehitur, at magno constat, & vsque adeò rara est, vix vt versicoloribus pictorum lineis satisfaciat. Est porrò altè & abundè colorata, & eam ob causam quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet Cinnabaris eandem quam lapis hæmatites, ad oculorum medicamenta vtilem, imò etiam efficaciorē: magis enim astringit & sanguinem cohibet. Igni quoque ambustis & papularum eruptionibus cerato excepta medetur.

De Hydrargyro, seu argento vivo.

CAP. CX.

FIT Argentum viuum è minio, quod & ipsū abusuè Cinnabaris dicitur. Imposita siquidem patinæ fictili concha ferrea Cinnabarim continente, calycem seu operculum adaptant, quod vndique luto superillinunt, deindeque carbonibus succendunt. Tūm quæ calyci adhærescit fuligo, deersa refrigeratæque in argentum viuum coit.

Quinetiam inuenitur quod, dum conflatur argentum, in tectis guttatim concreuit. Sunt & qui argentum viuum per sese in metallis inueniri tradant. Asseruatur porro in vitreis, plumbeis, stanneisve aut argenteis vasis: quandoquidem aliam omnem materiam ita exist, vt permanet atque praterfluat. Ceterum potum vim pernicialem habet: suo enim perdere interna perrodit. Remedio est, lac copiosum subinde potum & vomitionibus reiectum, aut vinum cum absinthio, aut apij decoctum: aut semen horini, aut origanum vel hysopum cum vino. [Auri limata scobs, id est, ramentum quam tenuissimum, epota mirabili est contra hydrargyrum auxilio.]

Derubrica Sinopica. CAP. CXI.

RVRICA Sinopis maxime probatur desca, grauis, iocineris colorem referens, calculorum expers, concolor, quaeque dum diluitur longe lateque diffundi solet. Effoditur in Cappadocia speluncis quibusdam, expurgataque deferitur in Sinopem urbem, in qua vendatur: atque inde etiam cognomentum accepit. Vim habet exicatoriam & emplastiam: quapropter vulnerariis emplastris commiscetur, vt etiam patillis exiccantibus & adstrictoriis. Aluum quoque sistit, tum ex ouo sumpta, tum etiam clystere infusa.

insulæ. Datur & eadem hepaticis.

De Rubrica fabrili. CAP. CXII.

RUBRICA fabrilis ad omnia Sinopide inferior est. Optima Ægyptia & Carthagenensis, calculorum expers atque friabilis. Nascitur & in Iberia quæ ad occidentem spectat. Fit quoque, exusta ochra & degenerante in rubricam.

De Lemnia terra. CAP. CXIII.

LEMNIA terra defertur è cuniculoso quodam specu Lemni insulæ, in quo nascitur. Scilicet palustris inibi locus est, è quo eruitur & hircino sanguini permiscetur. Hanc dein incolæ coactam in pastillos capræ imagine signant: vnde & sphragida ægos, hoc est, capræ sigillum appellauere. Vim antidoti habet contra perniciosâ venena singularem. Siquidem pota cum vino & præsumpta, foras venena vomitione pellit. Prodest & contra ictus morsûsque animalium, quæ exitiale virus ei aculantur. Antidotis quoque immiscetur. Sunt qui hac etiam ad expiationes vtantur. Est & eadem dysenteria utilis.

De Atramento sutorio.

CAP. CXIII.

ATRAMENTVM sutorii genere quidem vnum & idem est, siquidem liquor est concretus: at speciales differētias tres habet. Enimuerò vnum liquoribus stillatim in

cuniculos quosdam percolatis concrefcit: quamobrem ab iis qui Cypria metalla tractant stillatitium appellatur. Peteesius hoc ipsum pinarium vocat: alij stalacticon, id est, stillatitium. Alterum latenter stagnat in speluncis, posteaque transfusum in excavatas scrobes, concrementum capessit: hoc iccirco pecton, id est, concretitium proprie nominatur. Tertium coctile dicitur, & in Hispania confici solet, sed maxime decolor & bonitate deterrimum esse constat. Ratio parandi hæc est: Dilutum aqua decoquunt, mox in conceptacula transfusum residere patiuntur. Hoc statis diebus cogitur, & in complures diuiditur tessellatas formulas, quæ quidem racematim inter se cohærescunt. Optimum censetur, quod caruleum est ac ponderosum, densum & translucens: cuiusmodi stillatitium est, quod ab aliis lonchoton, (quasi lanceatum) appellatur. Proximum, concretitium. Coctile verò inficiendis denigrandisque pannis aptius cæteris esse compertum est: sed ad medicinæ usum inualidius esse experimenta docent. Valer adstringere, calfacere & crustas inducere. Lata ventris animalia necat, drachmæ pondere deuoratum, aut cum melle delinctum: vomitus ciet: & aduersus hausta fungorum venena ex aqua potum auxiliatur. Purgat & caput aqua

aqua dilutum, & in vellere naribus instillatum. Cæterum vritur, vti mox in chalcitidis mentione ostendemus.

De Chalciti.

CAP. CXV.

PRÆFERENDA Chalcitis aris speciem referens, friabilis, nec lapidosa, nec inueterata, intercurfantibus venis oblongis splendentibusque. Huic adstrictoria vis est, exalfaciens & crustas vlceribus obducens: repurgat quæ oculis & eorundem angulis hærent. Est & in genere leuiter exedentium. Quinetiam efficax est ad erysipelata & herpetas, itemque sanguinis è vulua & naribus eruptiones cum porri succo. Eius farina gingiuas excrescentes, nomas, tonsillâsque compescit: vsta eadem & cum melle trita, oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum quidem scabritiemque palpebrarum absumit abstergitque: fistulas verò collyrij modo indita insanat.

De Psorico.

CAP. CXVI.

Efficitur porrò ex ipsa medicamentum, psoricum dictum, duabus eius partibus vnicadmix additis, & ex aceto tritis. Oportet autem in fætile coniici, quod fimo obruatur diebus quadraginta per Caniculæ ardores. Sic enim medicamentum acrius euadit, atque idè quod chalcitis potest. Sunt qui mixtas pares vtriusque portiones in vino terunt,

& eadem illa prosequuntur. Vritur Chalcitis fictili nouo indita, & ignitis carbonibus imposita. Sit verò modus vitionis metallicorum, quæ quidem humore multo abundauerint, dum bullulas edere desierint, ac perfectè inaruerint: reliquorum verò, dum in floridiorem colorem mutata fuerint. Cùm ergo chalcitis sanguineum ac miniatum colorem interius altiùsve contraxerit, tùm demum igni eximenda est: mox incidente spurcitia flatu depulsa reponenda est. Torretur etiamnum perflatis carbonibus, vsquedum subluteo colore palleat, aut fictili subditis candentibus prunis subinde versata, donec ignescat coloremque mutet.

De Misy.

CAP. CXVII.

MISY assumendum natione Cyprii, Mauri speciem præ se ferens ac durum, quòdque dum friatur aureis micet scintillis, ac stellæ modo radiet splendescatve. Vitionem autem ac vim etiam habet cum chalcidite eandem, præterquàm quòd pforicum ex eo non cõficitur, intensiorisque ac remissioris facultatis ratione hoc ab illa differt. *Ægyptiù* porrò ad cætera quidem præfertur, tanquam efficacius: sed ad ocularia medicamenta supraddicto longè inferius est.

De

De Melanteria seu atramento metallico.

CAP. CXVIII.

MELANTERIA quædam in faucibus fodinarum, quibus æs erutum fuerit, saluginis modo concrefcit: altera verò in summa facie supradictorum locorum coit, quæ quidem etiam terrena est. Sed & inuenitur in Cilicia & aliis quibusdam regionibus fossilis quædam. Præstat in Melanteria genere, quæ sulphurei est coloris, læuis, æquabilis, pura, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit. Ceterùm vim causticam eandem obtinet, quam & misy.

De Sory. CAP. CXIX.

SORY existimauère nonnulli esse melanteriam, sed falsò: siquidem peculiare genus est, illi tamen haud ita dissimile. Verùm Sory virosum magis est, ac nauseam mouet. Inuenitur in Ægypto & aliis quibusdam regionibus, vt & in Africa, Hispania & Cypro. Maximè verò laudatur Ægyptium, quòdque frianti nigrius apparet, crebris foraminibus peruium & subpingue, insuperque astringens & haustu olfactuque virosū, atque adeò subuertēdi stomachi vim habēs. Quod autem inter friandum misyos modo non scintillat, & alterius generis esse, & inualidum censendum est. Vim & vstionem supradictis similem habet: dolori dentium

P p. j.

cauernis inditum medetur: eosdem labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitum cum aqua, varos extinguit. Misceatur & medicamentis quæ pilos denigrat. Hæc verò in communi & alia, ferè omnia quæ vstionem experta non sunt, vstis potèntiora censerì debent: salem excipio, vini facem, nitrum, calcem & consimilia, quæ quidem cruda, remissiora sunt. Cremata siquidem, viribus efficaciora redduntur.

De Diphryge. CAP. CXX.

DIPHRYGIS tria genera esse creduntur: vnum enim metallicum est, quod in Cypro sola nascitur. Ita enim vt lutosum est, ex imo quodam inibi gurgite eruitur: erutum deinde Sole siccatur: mox circumpositis cremiis vritur. Diphryges idèd vocatum est, quòd & à sole & à cremiis sarmentis vritur, arefiat inquam & quasi torreatur. Alterum, dum conficitur æs, illius quasi fax quædam subsidet: siquidem post frigidæ affusionem, vt superius retulimus cum de æris flore dissereremus, sublato ære, fûdo fornacis inhærens id genus inuenitur, æris tum astrictione tum etiam sapore præditum. Tertium sic fit: Lapidem pyriten dictum qui ista tractant dies multos vt calcem cremant in camino: ac vbi colorem rubricæ contraxerit, exemptum recondit. Quidam verò asserunt hoc è

hoc è sola materia fieri, è qua lapis arosius perficitur, quando in dictis areis affata indeque in scrobes translata peruritur. Nam & locum foueas ambientem occupat, & exemplis lapidibus nihilominus inuenitur. Præfertur quod saporè aris reddit, æruginè præ se ferens, astringens, & vehementer exiccans linguâ: id quod sibi exusta ochra nõ vèdicat, quæ tamen cremata diphrygis loco vanit. Vis ei astringere, validè perpurgare, extergere, ficcare, carnis excrescentias cohibere, vlcera cacolèthe & quæ serpunt ad cicatricè perducere. Abscessus quoque terebinthina aut cerato exceptum discutit.

De Arsenico, seu auripigmento.

CAP. CXXI.

AURIPIGMENTVM in iisdem metallis, quibus sandaracha, gignitur. Optimum existimat' crustosû, auri colore micâs, quòdque crustas eas habet ferè semper sibi inuicè squamatim incübètes, insupèrque inpermixtû est & omnis alienæ materiæ expers. Tale est quod in Mysia Hellespõti nascitur. Sunt autè illius duo genera: vnû quidè, quale antè cõmemoratû est: alterû, glebosum & colore sandarachæ simile, quod è Põto & Cappadocia defertur: & hoc quidè secundum locum tenet. Porrò torretur auripigmentum hoc modo: Testæ nouæ inditum carbonibus

P p. ij.

ignitis imposito, assidueque versato, donec igne flagret colorémque mutet: deinde refrigeratum tritúmque recondito. Vim habet septicam, astrictoriam, & crustas inducentem cum feruore ac violento morfu: reprimat & quicquid excrescit, ac pilos detrahit.

De Sandaracha. CAP. CXXII.

SANDARACHA præfertur ad satietatem rufa, fragilis, friabilis, pura, & quæ cinnabaris colorem imitatur, insuperque sulphuris virus redolet. Vis & vstio eadem, quæ auripigmento. Sed & alopecias explet resina excepta, & scabros vngues cum pice remouet. Contra pedicularem morbum ex oleo efficax est: tubercula cum adipe discutit. Prodest etiam ad narium orisque vlcera & cæteras papularum eruptiones, cum rosaceo: itémque ad condylomata. Datur & purulenta excreantibus, è multo. Quin & aduersus veterem tussim cum resina suffitur, nidore per fistulam in os attracto. Vocem denique limpidam & canoram facit cum melle delincta, & suspiciosus cum resina in catapotio datur.

De Alumine. CAP. CXXIII.

OMNE propemodum aluminis genus in Ægypto & in iisdem metallis inuenitur: est enim quod scissile dicitur, veluti flos glebosi. Gignitur & in aliis quibusdam locis, in Melo, Macedonia, Liparis, Sardinia, Hierapoli

Hierapoli Phrygiæ, Africa, Armenia & compluribus aliis regionibus, sicut & rubrica. Sunt autem eius species plurimæ. Verùm ad medendi vsum, scissile, rotundum & liquidũ expetuntur. Optimum verò, scissile: & in hoc genere laudatissimum quod recens est, candidissimum, calculorum expers, graueolens & perquam astringens, insuperque nec glæbæ modo nec assulosè compactũ, sed sigillatim quasi in capillamenta canescentia dehiscens: quale est quod Trichites, [hoc est, capillare] appellatur, in Ægypto proueniens. Reperitur quoque lapis huic alumini persimilis, qui tamen gustus iudicio internoscitur, quòd non astringat. Damnatur in rotundi genere, quod manu attève tale effectum est: sed ex figura deprehenditur. Assumendum autem quod sponte naturæ rotundum est, bullis turgens, candido propius, & valenter astringens, prætereaque nonnihil palloris cum quadam pinguitudine præ se ferens: ad hæc calculorum expers ac friabile, & natione Melium aut Ægyptium. Liquidũ præfertur maximè pellucens, lacteum, planum & equabile, atque omni ex parte succosum, insuperque minimè lapidosum, & quædam caloris igniculum expirans. Vim habet ex calfaciendi, astringèdi, & expurgandi quæ pupillis oculorum caliginem ostundit, pal-

Pp. iij.

pebrarum quoque carnes aliásque excreſcē-
 tias abluendi. Sciffile porrò efficacius ro-
 tundo cenſendum eſt. Vruntur verò torren-
 tūrque chalcitidis modo. Vlcerum putre-
 ſcentia cōpeſcūt, & ſanguinis eruptiones in-
 hibēt, gingiuas humore nimio flaccidas cō-
 primunt, mobilésque dentes cum aceto aut
 melle firmant. Oris vlceribus, quas aphthas
 vocant, ammixto melle profunt: itēmq; pa-
 pulis & aurium fluxionibus, cum polygoni
 ſucco. Lepris conueniunt cum braſſicæ foliis
 aut melle cocta: necnon & pruritu, vnguū
 ſcabritijs, pterygijs & pernionibus, fotu ex
 aqua. Valent cum aceti facce & gallæ crema-
 tæ pari pondere ad phagedænas vlcerū, & ad
 nomas cū ſalis duplo. Furfures cum eruo &
 liquida picē illita exterunt. Ad lēdes, pedi-
 culos & ambuſta cum aqua inuncta auxilio
 ſunt. Contra œdemata & graue alarum in-
 guinūmque virus illinūtur. Ex Melo autem
 aduectum, etiam mulieribus præſtat ne cō-
 cipiant, ante coitum ori vuluæ inditum: fœ-
 tus quoque pellit. Aluminum denique ge-
 nera gingiujs excreſcentibus, vuæ ac tōſillis
 accommodantur: itēmq; ori, auribus ac
 verendis cum melle illinuntur.

De Sulphure. CAP. CXXIII.

SULPHVR optimum exiſtimatur, quod vi-
 ſuum ignémve minimè expertum eſt, &
 ſplendido

splendido colore nitet, translucens & calcu-
 lorum experts. In genere autem sulphuris i-
 gnem experti probatur, quod viret ac præ-
 pingue spectatur. Plurimum in Melo & Li-
 para gignitur. Priore loco commemoratum
 sulphur calfacit, discutit & maturat celeri-
 ter. Tussientibus, purulenta excreantibus &
 suspiriosis prodest, tum in ovo sumptum,
 tum etiam suffitum: præterea partus vsti ni-
 dore extrahit. Lepras itémque lichenas &
 scabros vngues aufert, cum terebinthi resi-
 na. Ex aceto autem illitum, est quidem ad
 lepras efficax, sed & vitiligines tollit. Scor-
 pionum etiam ictibus addita resina mede-
 tur. Cum aceto verò, draconis marini &
 scorpionum ictus sanat. Pruritus totius cor-
 poris sedat, nitro mistum & affricum. Re-
 gium quoque morbum emendat, inspersum
 fronti cochlearis mensura, aut in forbili ovo
 sumptum. Facit & ad grauedinem ac destil-
 lationes: sudores quoque conspersum inhi-
 bet: podagricis cum aqua & nitro illitum
 conducit: grauitatem auditus, suffiti nidore
 raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargi-
 cos suffitu excitat. Sanguinis eruptionem si-
 stit: ac denique contusis auribus cum vino &
 melle illitum medetur.

Pp. iiij.

De Pumice. CAP. CXXV.

PUMICIS probatio, ut sit quam maximè levis, multicauus seu spongiolus, scissilis ac minimè lapidosus, insuperque teri facilis atque candidus. Cremari autem oportet in hunc modum: Sumito eius quantum libuerit, & prunis cadentibus obruito: ac ubi igne flagrauerit, extractum vino odorato restinguo: iterumque incensum pariter extinguito. Tertia uestione exemptum finito per se refrigerari, tandemque ad usus condito. Vis eius astringere & ginginas abstergere: purgat cum calfactione quæ pupillis caliginem offundunt: explet ulcera & ad cicatricem perducit, insuperque excrescentia cohibet. Fit & è farina eius dentifricium. Corpori denique crustam obducit, èstque pilis abolendis aptus. Theophrastus autor est, si quis in feruentis multicauum pumicem immiserit, vini feruorem confestim desinere.

De Sale. CAP. CXXVI.

INTER Salis genera efficacissimum fossile. Et in hoc ipso genere communiter quidem laudatur calculus vacans, candidum & pellucidum, densum & æquabili compage: peculiariter verò, natione Ammoniacum: quod quidem & findi facile potest, & rectis est scissuris. In marino sale eligendus est densus, candidus & æquabilis. Probatissimus in Cypro

Cypro fit & Salamine Cypri & Megaris, i-
témque in Sicilia & Africa. Sed inter hæc
ipsa salis genera lacustris præfertur: cen-
sèturque validissimus Phrygius, qui Tattæus
vocatur. Antedictorum salis generum natu-
ra in communi est ad multa per quam utilis,
astringens, abstergens, repurgans, dissoluens
dissipansve, ac insuper reprimens, extenuans
& crustas inducens: sed intensioris remissio-
risque facultatis ratione inter se differunt.
Quin & vlcera putrescentia cohibent, &
sinegmatibus seu medicamentis psoras abster-
gentibus ammiscentur. Excrecentia in ocu-
lis reprimunt, pterygia consumunt, cæteral-
que carnis extuberationes tollunt: clysteri-
bus utiliter infunduntur: lasitudines etiã di-
scutiunt, ex oleo illita. Contra hydropicorũ
œdemata auxiliãtur, doloresque sacculis in-
dita fotu mitigant, & pruritus sedant ex oleo
& aceto infricata ad ignem, dum sudor pro-
uocetur: similiter & lichenas, psoras ac le-
pras. Anginas ex melle, aceto & oleo inun-
ctione leuant. Tosta, tonsillis vnaque cum
melle adhibentur. Cremata verò, vlceribus
oris quas aphthas vocant, humidis gingiua-
rum vitiis & phagedænis vlcerum cum pœ-
lenta insperguntur. Aduersus scorpionum i-
ctus, cum lini semine: contra viperarũ mor-
sus, cum origano, melle & hyssopo: aduersus

terasten, cum pice, aut cedria, aut melle auxiliantur. Contra scolopendræ verò morsus, ex melle & aceto: aduersus vesparum ictus & tenthredinum, itémque ad capitis psydracia, thymos atque tubercula, seu excepta vitulino. Furunculos cum vua passa aut suillo adipe aut melle discutunt. Testium tumores cum origano & fermento citius maturant. Crocodilorum moribus auxiliantur trita, in linteolo isuoluta & in acetum intincta, fasciis insuper additis quibus partes affectæ constringantur. Profunt & ad virulentarum bestiarum morsus & fugillata faciei, cum melle. Contra haustum opium & fungos cum aceto mulso bibuntur. Luxatis cum farina & melle imponuntur. Ambustis igni cum oleo imposita, pustulas erumpere non patiuntur. Podagricis itidem adhibentur, & aurium doloribus cum aceto. Erysipelata & vlcera quæ serpunt cum aceto illita, aut cum hysopo imposita cohibent. Vri porrò salem oportet fictili diligenter operculato ne dissiliat, conditòque prunis, vsquedum igni candescat. Aliqui fossilem subacta farina oblitum carbonibus subiiciunt, ibique tandiu sinuat, dum illa exusta fuerit. Sed & sal communis vri hoc modo potest: Aqua semel ablutum ac deinde siccatum in ollam mittito, obditòque operculo ignem succendito,

succendito, tandēque salem moueto, donec haud ampliùs exiliat.

De Spuma salis, seu Spuma maris arida.

CAP. CXXVII.

Spuma maris arida, ramentum purgamentumve maris spumosum est, quod in exilibus petris reperitur. Ei vis eadem, quæ sali.

De Muria, seu Salsugine.

CAP. CXXVIII.

Muria salis effectus præbet, abstergitque: dysentericis vtiliter infunditur, quorum intestina nome corripuit: itēque ischiadicis iam diuturno dolore vexatis. Fotu verò aquæ marinæ vicem pensat.

De flore Salis. CAP. CXXIX.

Flos Salis è Nilo quidem flumine defluit, sed & stagnis quibusdā innatat. Assumendus qui croci colorē imitatur, & odore quodāmodo est ingratiore, veluti garū: interdum etiā magis graucolens, gustu mordaciore ac subpinguis. Fucatus autē rubrica aut grumosus, improbatur. Præterea verus ac sincer⁹ nō nisi oleo resoluitur: adulteratus, nōnulla ex parte etiā aqua diluif. Ad vlcera quæ cacoëthe, [quasi maligna,] vocāt, phagedænas, genitaliū nomas & purulētas aures efficax est. Oculorū hebetudines, cicatrices albuginēsq; tollit, Emplastris ynguētisq; coloris gratia mi

setur, uti & rosaceo. Sudorem quoque ciet' alium turbat in vino & aqua sumptus, stomacho que est inutilis. Additur & acopis, & sinigmati quæ extenuandorum pilorum gratia componuntur: ac in vniuersum acris est atque igneæ feruentisque naturæ, uti sal.

De Nitro. CAP. CXXX.

NITRUM præfertur leue & roseo colore aut candido, perforatum, perinde quasi spongiosum fistulosumve quiddam. Tale verò est, quod è collibus tumulisve affertur. Vim habet humores ex alto euocandi.

De Spuma nitri. CAP. CXXXI.

Spuma nitri optima censetur leuissima, crustosa, friabilis, colore penè purpureo & spumosa, insuperque mordēs, qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur. Secundas tenet Ægyptia. Quin & in Magnesia Cariaë gignitur. Sali parem vim & vitionem hæc habet, æquè ac nitrum ipsum. Sed hoc ampliùs etiã tormina sedat, si cum cumino tritum bibatur in hydromelite, aut decocto aliquo eorum quæ status discutiendi vi prædita sunt, uti rutæ vel anethi. In febribus circuitu redeuntibus illinitur ante suspectam accessionē. Miscetur & emplastris discutientibus, extrahētib, extenuantibus & lepras exterentibus. Cum aqua autem calida aut vino infusum, aurium inflationes ac sonitus, eademque purulentas

purulentas sanat. Sordes etiam eiusdem partis expurgat, cum aceto instillatum. Canum moribus ex asinino adipe aut suillo medetur. Resina exceptum terebinthina, furunculos aperit. Tufum cum ficibus, hydropicis illinitur: & cum melle inunctum, claritatem visus adiuuat. Succurrit venenis fungorū, ex posca potum: buprestium verò, ex aqua: iis qui sanguinem tauri biberint, ex silphio datur: atrophis, hoc est, cibum nō sentientibus, adhibitum prodest, & opisthotonis iam remissioribus cum cerato, itēque luxatis: in paralyfi linguæ pani vtiliter permiscetur. Aliqui supradicta ignitis indita carbonibus vrunt, subiecta prius testa noua, donec incanduerint.

De Fæce. CAP. CXXXII.

ELIGENDA Fæx maximè à vino vetere Italico: sin minus, ab alio consimili. Nā aceti fæx intensioribus est prædita viribus. Crematur vt alcyonium, antè diligenter exiccata. Sunt qui testæ nouæ inditam igni largo vrant, vsquedum altiùs tota incanduerit. Alij ignitis carbonibus fæcis glebam obruunt, & similiter faciunt. Experimentum est legitimè vstæ, vt candido aut aërio colore cōspiciatur, & linguam tactu vrere videatur. Eadē vrendæ fæcis aceti ratio. Vim porò fæx habet supramodum vrendi, detergē-

di, cicatricem inducendi, astringendi, & vehementer exedendi siccandique. Sed recentius utendum est, quoniam celeriter expirat & exanimatur: proinde non nisi tecta & vase aliquo condita inclusave reponi debet. Lauatur eadem, uti pompholyx. Quae vstionem experta non est, oedemata per se & cum myrto cohibet: ventris stomachique rheumatismos adhibita fistit: muliebri profluuium abdomini & verendis imposita mitigat: panos nondum exulceratos, itemque tubercula discutit. Turgentes manus suique lactis impatientes cum aceto peruncta extinguit. Cremata verò, scabros ungues cum resina aufert: addito lentiscino oleo illita nocte tota, flauum reddit capillum. Lota oculorum medicamentis, uti spodium, miscetur: & talis etiam eorundem cicatrices atque caligines abstergit.

De Calce vina. CAP. CXXXIII.

CALX viua hoc modo fit: Marinorum, buccinorum testas igni condito, aut ardenti clibano per noctem immittito. Postera die si candidissimæ fuerint, eximito. Sin minus, iterum vrito, vsquedum vehementer inalbuerint. Dein ubi in frigidam leuiter eas immerferis, ollæ nouæ indito, & exactè panis operiens, nocte vnâ conquiescere finito. Manè calcem perfectò omni opere elaboratam

ratam extrahito, atque recōdito. Conficitur & è silicibus calculisve litoreis igne crematis, nec nō & è vulgari marmore: & hæc quidem cæteris antefertur. Vis omni calci in commune ignea, mordens, adurens & crustas inducens. Mistra tamen alijs quibusdam, vt adipi oleōve, concoquendi, molliendi, dissipandi, discutiendive & vlcera ad cicatricem perducendi vim asciscit. Efficacior porrò existimatur quæ recens est, nec aquis aspersa.

De Gypso. CAP. CXXXIII.

GYPSUM vim habet astrictoriam & emplatticam. Sanguinis eruptiones sudoresque cohibet, sed potum, strangulando iugulat.

De Sarmentito cinere.

CAP. CXXXV.

SARMENTORVM cinis, vrendi vim habet. Cum axungia autem oleōve illitus, nervorum contusionibus, articulorum contusionibus ac nervorum collectionibus nodisve prodest. Cum nitro & aceto, carnis excrecentias in seroto reprimat. Idem serpentium canūque morsibus illitus ex aceto medetur, atque etiam crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit & ex eo lixiuum contra præcipitationes & fungorum vena, cum aceto, sale & melle.

De Alcyonio. CAP. CXXXVI.

ALCYONII quinque esse genera cōpertum est. Vnum enim spissum est, acerbi saporis, spongiosa facie insuperque virosum, graue ac pisceum olens: quod quidem plurimum in littoribus inuenitur. Alterum oculorum pterygio aut spongiæ simile, leue & multicauum, odore ferè algæ. Tertium vermiculi forma, & colore penè purpureū est: quod Milesium quidam vocant. Quartū succidis velleribus non dissimile, multis inanitatibus hians ac leue. Quintum figura fungi, inodorum, & intus quidē asperum, quodammodo pumicosum, foris verò læue, acre: quod plurimum in Propontide circa insulam Besbycū appellatam gignitur, patrio nomine halos achnen, [quasi maris spumam aut lanuginem] vocant. Duo quidem priora in smegmata foeminarum assumuntur, contra lentigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias & maculas in facie reliquòque corpore. Tertium verò, iis qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt idoneum est: itémque nephriticis, & ad hydrophem liensque vitia. Vstum autē & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum dealbandis dentibus aptum est: assumitur & in alia smegmata psilothráque, cum sale mistū. Quòd si quis aliquod ex hisce alcyonij generibus

neribus cremare voluerit, addito sale in crudam ollam mittat, lutóque oblito eius spiraculo fornaci man let: & cum figlinum percoctum affatúm ve fuerit, extrahat & ad vſus recondat. Cæterùm lauatur vti cadmia.

De Adarce. CAP. CXXXVII.

GIGNITVR in Galatia quod Adarces appellatur. Est autem tanquam concreta salſilago, quæ humidis & paluſtribus locis ſiccitate emergit, & circa arundines graminave concreſcit, colore flori lapidis Afij ſimilis, tota verò forma molli & multiforo alcyonio proxima, vt videri poſſit alcyonium paluſtre. Ad exterendas lepras, maculas à Solis ardore contractas, lichenas, lentigines, ſimiliáque vitia accominodatur: & in ſumma vis ei acris. Sed & humores ex alto euocat: quamobrem & iſchiadicis opitulatur.

De Spongijs. CAP. CXXXVIII.

ESPONGIIS alias nonnulli mares appellauerunt, quæ tenuibus ſunt fiſtulis ac ſpiſſæ dẽſæve, è quibus ruruſum duriores tiagos nominauerunt: alias verò ſceminas, quæ contrario ac antedictæ modo ſe habent. Vrutur autem ſimiliter atque alcyonium. Nouæ recentéſve ac minimè pingues, vulnerariæ ſunt & tumores reprimunt: recentia vulnera ex aqua poſcæve conglutinant: at ex melle coctó, veteres ſinus iungunt. Vetuſtæ autem,

Q. J.

inutiles. Sed & ipsæ coëuntia præclusæve vlcera callósque diducunt atque dirimunt, si aridæ lino alligatæ linamentorum modo adigantur: fluxione autem laborantia, cuniculosa seniliaque vlcera, humoris expertes, recentes ac nouæ impositæ, ficcant: sanguinis etiam eruptiones cohibent. Crematæ ex aceto, lippitudini aridæ auxiliantur: & vbi quid abstergere aut adstringere opus est. Sed vtilius cinerem lauare in oculorum medicamentis. Earundem cinis cum pice crematarum, profluentem sanguinem sistit. Candidæ porrò cura sunt quæ inter eas sunt mollissimæ, si per æstiuos ardores salis spuma petris adhærescente tingantur, & insolentur inuersæ: ita vt parte caua sursum spectent, qua verò parte resectæ fuerint, deorsum. Quod si æstiuâ sit serenitas, etiam ad Lunam sternuntur, spuma salis marinæve aqua perfusæ: ac tales candidissimæ euadunt.

De Corallio. CAP. CXXXIX.

CORALLIVM, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinam esse plantam constat: quæ quidem alto mari exempta, duratur statim atque emergit, quasi à circumfuso nobis aëre lapidescat concrescatve. Plurimum inuenitur in promontorio Syracusis imminente, cui Pachyno nomen est. Probatissimum rubens, colore sandarachæ aut sandycis

sandycis saturata, nec secus terenti facile cedens, & æquabili vsquequaque concremento, insuperque musci aut fuci marini odorẽ referens, & quàm ramosissimum, forma fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coit, scabrosum, fistulosum seu concavum, præterea & inane seu spogiosum, vitiosum existimatur. Astringit & refrigerat mediocriter, excrecentia coercet, oculorum cicatrices abstergit, vlcera eorundem caua explet, ac cicatrices extenuat. Cõtra sanguinis reiectiones excretionẽsve effi-
cax est, & vrinẽ difficultate laborantib⁹ auxiliatur. Quin & potũ ex aqua, lienẽ absumit.

De Antipathe. CAP. CXL.

Quod Antipathes vocatur, corallium quoque esse censendum est, sed specie tantummodò distans. Est autem colore nigro, arboris & ipsum figura, at magis ramosum. Vires supradiecti habet.

De Phrygio lapide. CAP. CXLI.

PHRYGIVS lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, a qua etiam nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè ponderosus, corporis compage minimè solida, & candidis intercurrentibus lineis, vt in cadmia. Vritur autem in hunc modum: Vino optimo perfusum, viuĩsque carbonibus obrutum follibus

℞. ij.

assiduè sufflato: ac vbi colore mutato magis fuluus euaserit, extractum eodem vino restinguito. Eadem iterum prunis imponens facito: sed & tertio ipsum viro: attamen attende ne comminuatur, & in fuliginem euanescat. Vim habet crudus vsusque efficaciter astringendi, insuperq; expurgandi, & crustas quadantenus obducendi. Ambustis cum cerato medetur. Cæterum lauatur, vti cadmia.

De Asio lapide. CAP. CXLII.

ASIVS lapis assumi debet pumicis colore, fungosus & leuis, insuperque friabilis, quique fissilibus venis luteis ad imum vsque scindatur. Eius verò flos salugo est subflaua, summo lapidi insidens: tenui quidem compage, attamen colore partim candido, partim pumici simili, ad luteum vergente. Admotus linguæ, aliquantum mordet. Vim habent tum lapis, tum & ipse flos astrictoriam & leuiter exedentem, ita tamen vt ne erodat. Excepti resina terebinthina aut liquida pice, tubercula discutiunt: sed præstantior efficaciorve flos existimatur. Ex abundanti verò ficcatus flos, vetera & cicatricis repugnantia vlcera sanat: carnis excrescentias cohibet, fungis similia ac tetra ferinaue vlcera cum melle repurgat: vlcera cum caua explet & expurgat, cum melle: depascentiaque cum cerato sistit. Fit ex eo cataplasma podagricis,

cis, misto fabæ lomento: & lixoris, ex aceto & viua calce. Prodest itidem flos ex melle phthificis linctu. Iuuantur etiam podagrici, pedibus in folio ex eo lapide cauato inditis. Fiunt & loculi, qui defunctorum carnes exedunt. Extenuantur quoque valdè carnosæ & obesa corpora, si eiusmodi flore in balneo nitri vice inspergantur. Quòd si seu lapidem, seu florem ipsum lauare libet, cadmia modo lauato.

De Pyrite lapide. CAP. CXLIII.

PYRITES lapidis genus est, ex quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, quique facilè scintillas edat. Vritur autem in hunc modum: Inrigatus melle carbonibus lentis inditur, & assiduè sufflatur folli- bus, donec rufescat. Alij lapidem copioso melle perfusum in multos carbones igni cãdentes demittunt: ac vbi ad fuluum colorem vergere cœperit, ab igne amouent, diffatòq; cinere denuò perfusum cremant, donec æqualiter assiccatus friabilior reddatur: siquidem sæpenuerò facies summa solùm am- buritur. Ita porrò crematum siccatumque re- condunt. Sin eloto opus sit, lauari debet vti cãdmiã. Tam vsti quàm crudi vis est ex cal- fere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias & discutere & maturare. Idem resina: exceptus, excrescentia in carne

Q. q. iij.

cohibet cum aliquantula caliditate & astringitione. Neque verò defunt, qui ita vstum diaphryges appellent.

De Hematite lapide.

CAP. CXLIII.

HÆMATITES optimus habetur friabilis & saturato sanguinis colore, seu niger, suapte natura durus & æquabilis, nulla sordide admista, nullòque zonarū discursu. Vim habet astringentiam, aliquantum exsiccantem & extenuantem. Oculorum cicatrices & scabritias cum melle exterit. Cum lacte verò muliebri, lippitudini & diruptis atque cruore suffusis oculis conuenit. Bibitur autè contra difficultatè vrinæ & fluores muliebres in vino: & contra sanguinis excreationes, cum Punici mali succo. Fiunt & ex eo collyria, itèmq; cotticulae, quæ aduersus oculorum affectus accommodantur. *Vritur vt Phrygius lapis, dempto saltè vino.* Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdam intumescat. Sunt porrò qui hæmatitem ita adulterant. Glebam schisti lapidis densam rotundamque, cuiusmodi sunt quæ eius radices vocantur, in vrceum figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, condunt: deindèque breui interposita mora eximunt, atque explorant num ad cotem trita hæmatita colorem reddat. Quòd si ita res habet, reponunt:

reponunt : sin minùs , iterum nouo cinere obruunt , & subinde conspicientes periculum faciunt : quoniam diutiùs in cinere dimissa colorem mutat , móxque diffunditur. Discernitur autem adulteratus, primùm scissilibus venis: quippe per venarum ductus in rectum diffringitur, at hæmatites, non item, Deinde etiam colore : nanque hic floridum reddit, hæmatites verò saturatiorem atque cinnabarin imitantem. Inuenitur & hæmatites in rubrica Sinopica, & è magnete lapide vehementer vsto paratur: ac natiuus quidem, in Ægypto effoditur.

De Schisto, seu Scissili lapide.

CAP. CXLV.

SCISSILIS lapis in Occidentali Iberia nascitur. Probatum maximè qui croci colorem æmulatur, friabilis ac suapte natura fissilis, tum concremento, tum etiam mutua venarum cohærentia sali Ammoniaco similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiore. Quin & caua oculorum vlcera explet muliebri lacte dilutus, itémque ad diruptos & procidentes oculos, insuperque crassitiem genarum & staphylomata, magnoperè efficax est.

De Gagate lapide. CAP. CXLVI.

PRÆFERENDVS Gagates qui celeriter accèditur, & odorè bituminis reddit.

Q. g. iiij.

Est autem niger plerunque & squallidus, prætereaque crustosus & perquam leuis. Vis ei molliendi & discutiendi. Sufficit, morbum fonticum deprehendit, recreatque vuluæ strangulationes: fugat & serpentes nidore. Podagricis medicaminibus & acopis additur. In Lycia porro nascitur, quæ influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum quod Plagiopolis dicitur. Vocatur autem Gagas & locus, & amnis ad cuius ostium id genus lapidum inuenitur.

De Lapide Thracio. CAP. CXLVII.

LAPIS Thracius dictus, gignitur in flumine quodam Scythiæ, cui Ponto nomē est. Vis eadem, quæ Gagatæ. Traditur autem accendi aqua, oleo veidè restingui: id quod etiam bitumini accidit.

De Magnete. CAP. CXLVIII.

LAPIS Magnes optimus est, qui ferrum facile attrahit, & colore veigit ad cæruleum, densus, nec admodum grauis. Vim habet crassos humores educēdi, si ex aqua multa detur trium obolorum pondere. Sunt veidè qui crematū hunc pro hæmatite vendant.

De Arabico lapide. CAP. CXLIX.

ARABVS lapis ebori minimè maculoso similis est. Is tritus, illitu hæmorrhoidas exiccat. Crematus autem, dentificiis accommodatur.

De

De Galactite lapide. CAP. CL.

GALACTITES nomen inde traxit, quòd lacteum succum remittat: alioqui tamè cinerei est coloris, & gustu dulcis. Ad oculorū fluxiones & vlcera conuenienter inungitur. Oportet autem in aqua tritū pyxide plūbea recondere, propter lentorem qui illi obhæret.

De Melitite lapide. CAP. CLII.

MELITITES omnino Galactitæ similis: hoc tantū interest, quod dulciorem succum resudat. Eiusdem vt galactites effectus.

De Morochtho lapide.

CAP. CLII.

MOROCHTHVS lapis, quem aliqui galaxiam aut leucographida vocauerūt, in Ægypto nascitur: ac eo quidē, quippe cū mollis sit facilēque diluatur, linteones dealbandis linteis vtūtur. Creditur spiracula corporis obducere, conuenitq; sanguinem excreantibus, cœliaciis & vesicæ dolore vexatis, cum aqua potus: itēque fœminis fluxione vuluæ laborantibus, & similiter potus & in pessa appositus. Mollibus etiam oculorū medicamentis miscetur: caua enim eorum vlcera explet, fluxionesque sistit. Idem cerato exceptus, quæ fiunt in teneris corporis partibus vlcera ad cicatricem perducit.

De Alabastris lapide. CAP. CLIII.

ALABASTRITES, vocatus onyx, exustus & resina aut pice exceptus, duritias discutit: stomachi dolores cum cerato leuat, & gingiuas reprimt.

De Thyite lapide. CAP. CLIIII.

LAPIS nomine Thyites in Æthiopia gignitur, subuiridis quidem & iaspidem referens: attamen cum diluitur, lacteum reddens succum. Vehementer mordet, valetque ad expurganda quæ pupillis tenebras offundunt.

De lapide Iudaico. CAP. CLV.

IUDAICVS lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, perquam eleganti forma, discurrentibus lineis æquali spatio inter se distantibus, & quasi industria detornatis. Dilutus nullam qualitatem manifestam gustui repræsentat: attamen ciceris magnitudine solutus ad cotem collyrij instar cum aquæ calidæ cyathis tribus, potu urinæ difficultati auxiliatur, & vesicæ calculos frangit.

De lapide Amianto. CAP. CLVI.

AMIANTVS lapis in Cypro nascitur, scilicet sili alumini similis, è quo elaborato, utpote flexili, telas spectaculi gratia texunt: quæ ignibus iniectæ ardēt quidem, sed flammis inuictæ splendidioresexeunt.

De

De Sapphiro lapide. CAP. CLVII.

SAPPHIRVS lapis, ictis à scorpione potu
 prodesse existimatur. Bibitur & contra in-
 testinas exulcerationes. Extuberantia in o-
 culis, eorúmque uas & pustulas reprimi-
 t: sed & ruptas eorundem membranas cogit
 atque glutinat.

De lapide Memphite.

CAP. CLVIII.

LAPIS Memphites in Ægypto iuxta Mē-
 phin inuenitur, calculorum magnitudi-
 ne, pinguis & versicolor. Hoc tradunt trito
 & illito, partes quæ vrendæ secandæve sunt
 citra periculum ita obstupescere, vt non sen-
 tiant cruciatum.

De lapide Selenite. CAP. CLIX.

LAPIS Selenites, quem aliqui Aphrosee-
 non appellant, quòd noctu plenus lu-
 na crescente reperiatur, nascitur in Arabia,
 candidus, translucens & leuis. Huius ramenta
 comitialibus in potu exhibentur. Eum et-
 iam mulieres sibi pro amuleto alligant. Sed
 & eodem adalligato arbores frugiferæ red-
 di creduntur.

De Iaspide. CAP. CLX.

EX Iaspidium generibus quædam smara-
 gdum imitatur, alia crystallū, pituitæ si-
 milis: alia non dissimilis aëri, ob id aërizusa
 vocatur: alia veluti fumo infecta, quæ ca-

pnias ex argumento appellatur: quædam lineis albis & resplendentibus præcingitur, Afyrios nuncupata: alia denique terebinthizusa dicitur, colore callaida gemma imitata. Omnes pro amuletis gestari, ac femoribus adalligatæ, partum accelerare traduntur.

De Acute lapide. CAP. CLXI.

AETITES lapis, alio dum quatitur intra se ac velut in utero sonante prægnans, grauidis, quibus lubricæ & parû tenaces sunt vuluæ, partus continet, sinistro earum brachio adalligatus: sed cùm parturiunt, è brachio remoueatur, ac femori alligetur, vt citra dolores pariant. Furẽ quoq; deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim commanducata deutorare minimè poterit. Quin & si cum eduliis coquatur, furem prodere & coarguere dicitur: quippe fur quæcum eo decocta fuerint haudquaquam glutire poterit. Porro tritus & ceratõ exceptus cyprino, gleucinõve aut alio quopiam excalfaciente, comitiales magnificè iuuat.

De lapide Ophite. CAP. CLXII.

IN hoc lapidum genere quidam est pondrosus ac niger: alter cinereo colore spectatur, punctis distinctus: tertius lineis quibusdam candidis intercinctus est. Omnes alligati, morsis à serpente & caput dolentibus opitulantur. Priuatim verò qui lineas habet, lethar-

terhargo & capitis doloribus auxiliari perhibetur.

De Spongiarum lapidibus.

CAP. CLXIII.

LAPIDES qui in Spongiis inueniuntur, in vino poti, calculos vesicæ rumpunt.

De Lithocolle. CAP. CLXIII.

LITHOCOLLA, seu glutinum, quo lapides ferruminantur, mistura est marmoris aut lapidis Parij & taurini glutinis. Potest candente specillo admota incommodos oculis pilos replicare.

De Ostracite lapide. CAP. CLXV.

OSTRACITES (testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis, quo mulieres ad pilos amouendos pro pumice vuntur. Menses drachmæ pondere potus ex vino sistit: quòd si ad dies quatuor à mēstrua purgatione drachmarum duarum pondere bibatur, foemini præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mammariū inflammationes lenit, & nomas cohibet.

De Smyride. CAP. CLXVI.

SMYRIS lapis est, quo annularij sculptores gemmas expurgant, ad septica & caustica medicamenta utilis. Prodest & humore nimio flaccescentibus gingiuis, dentificiisque commendatur.

De Arena. CAP. CLXVII.

ARENA litoralis sole feruefacta, hydro-
picorum corpora reficcat, si capiteten-
nus ea vndique obruantur. Torretur & ad a-
ridos fatus, pro milio aut fale.

De Cote. CAP. CLXVIII.

ECOTE Naxia quod exacuendo ferro de-
teritur illitum, alopecias ad pilum redu-
cit: virginúmque mammas cohibet, nec in-
crescere patitur: potum verò ex aceto, lie-
nem absumit, & comitialibus prodest.

De Geode lapide. CAP. CLXIX.

GEODES lapis astringit, siccatur, caligi-
nes oculorum discutit. Illitus autem ex
aqua, mammarum testiumque inflamma-
tiones sedat.

De Terra. CAP. CLXX.

TERRA omnis, quæ quidem in medicum
vsum venit, primam ac summam vim
habet refrigerandi, meatusque obducendi:
sed specie distat, quum alia hoc vel illo mo-
do præparata ad alia sit utilis.

De Terra Eretria. CAP. CLXXI.

IN genere terræ Eretriadis quædam vehem-
enter alba est, altera cinerea. Optima ve-
rò habetur ad cinereum colorem vergens &
per quam mollis, quæque si per æramenta
tractim ducatur, violacei coloris linea-
menta reddit. Lauatur vt cerussa, aut hunc
in mo-

in modum : Ex ea quantum libuerit terito
seorsum , & aqua perfusa : ac vbi pessum ie-
rit , humorem leuiter excolato:terram verò
siccata[m] solibus iterum terito per diem, ad-
iecta aqua, vt vespere confidat. Matutinò de-
inde colo excernito, demúmque ad solem
tritain degerito in pastillos, quatenus fieri
poterit. Quòd si assata tostave desideretur,
terræ frustra ciceris magnitudine in fictile
perforatum coniicito, oréque vasis diligen-
ter oburato candentibus indito carboni-
bus, ac follibus continenter perflato. Vbi ve-
rò cinis in fauillas sese conuerterit, aut aë-
reum potius coloré contraxerit, exemptum
reponito. Vim habet astringentem & refri-
geratoriam, ac leuiter emollientem : caua
in idem explet, vulneraque cruenta glutinat.

De Terra Samia. CAP. CLXXII.

SAMIAE præfertur perquam candida, leuis
& tangenti linguæ glutinis modo adhæ-
rescens, insupérque succosa, mollis & fri-
abilis: cuiusmodi est quam aliqui collyrium
vocant. Duo enim sunt eius genera, nempe
quod modo dictum est, & quod Aster appel-
latur, glebosum ac densum cotis in modum.
Vritur ac lauatur vt Eretria, vimq; consimi-
le habet: sanguinis excreationes sistit: & fœ-
minis fluxione vuluæ laborantibus cū flore
syluestris Punicæ datur. Testiū quoq; & m̃,

marum inflammationes illita ex rosaceo & aqua sedat: compescit & sudores: denique cōtra venenatorum morsus & exitialia medicamenta pota è vino auxiliatur.

De lapide Samio. CAP. CLXXIII.

SAMIVS lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices ad poliendum illustrandūque aurum vtuntur. Præstat in eo genere candidus & grauis. Vis ei astrictoria & refrigerans: quapropter prodest stomachicis potus: est & vis instrumenta sensuum adiuvandi & ab iniuria vindicandi: ad oculorum fluxiones & vlcera cū lacte efficax est. Creditur & ad alligatus accelerare partus & cōceptus fœminarum custodire.

De terra Chia. CAP. CLXXIII.

CHIA eligi debet candidans, ad cinereum vergens colorem, & Samiæ similis. Est autem glebosa ac tenuis, sed fictitiis formis differens. Effectus eius, qui Samiæ: faciei ac totius corporis cutem erugat, illustrat & amabili coloris bonitate commendat: ac in balneis pro nitro deterget.

De terra Selinusæ. CAP. CLXXV.

IDEM effectus & Selinusæ: maximè verò laudatur quæ vehementer resplendet, candidaque est ac friabilis, quæ que facillimè in succum resoluitur, cū primū humore diluitur.

De

De Cimolia terra. CAP. CLXXVI.

CIMOLIA quædam est candida, altera ad purpureum inclinans, quæ innatâ quâdam habet pinguitudinem, & tactu frigida sentitur: & hæc quidem optima existimatur. Vtraque aceto diluta, parotidas & alia tubercula discutit: ambustis igni confestim inuncta, partes affectas à pustularum eruptione vindicat: testium duritias ac totius corporis inflammationes cohibet, insuperque aduersatur erysipelatis. In summa multiplici sunt in usu, dummodò genuinæ ac minime spurix assumantur.

De terra Pnigitide. CAP. CLXXVII.

QUAE Pnigitis dicitur, colore quodammodo Eretriæ similis est. Crassiusculis autem prædita est glebis: si quis manus admoveat, refrigerans: tactûque linguæ vsque adèd glutinosa, vt pensilis hæreat. Huic effectus idem qui Cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc porrò aliqui pro Eretriade vendunt.

De Testis. CAP. CLXXVIII.

FORNACEAE Testæ vehementer tostæ, crustas vlcerebus obducunt: quare prurigni & papularum eruptionibus ex aceto inunctæ medentur. Podagricis etiam profunt: & cerato exceptæ, strumas discutunt.

Rr. j.

De terra Fornacum. CAP. CLXXIX.

FORNACVM terra, quæ quidem retorta rufefcit, eiusdem est cum testis effectus.

De terra Melia. CAP. CLXXX.

IMITATVR & Melia colore cineream Eretriam: aspera autem animaduerritur, etiam dum digitis atteritur, adeo vt stridorem quandam edat, quale m pumex quando deraditur. Vin habet aluminosam, sed remissiusculam: id quod & gustu deprehenditur. Leniter quoque linguam tactu siccatur. Corpus mundum ac probe coloratum reddit: pilos extenuat: vitiligines ac lepras extirpat. Pictoribus etiam vsum præbet, vt colores diutiùs perennent. Emplastris viridibus efficaciter inseritur. Porro tum ex hac terra, tum & alia omni in vniuersum eligi debet minimè lapidosa, recens, mollis ac friabilis, quæque cum humorem attigerit; facillè resoluitur.

De terra Ampelide.

CAP. CLXXXI.

EX Ampelide terra, quam Pharmacitiri quidam nominant, quæque in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur imprimis nigra & paruos piceæ carbones referens, assulose quodam modo scissilis & æqualiter splendens: quæque insuper trita citò liquefcit, si olei aliquantulum affundatur. Vitiosa censetur candida,

didā, cinerea, quæq; minimè liquefcit. Vim dissipandi & refrigerandi habet: calliblepharis additur, atque inficiendis capillis idonea est. Est & eius vsus ad illinendas vites subgerminationis tempus: quippe quæ inaaescentes vermiculos enecer.

De Fulgine pictoria.

CAP. CLXXXII.

FVLIGO qua pictores vtuntur, è vitrariis officinis peti solet: siquidem huic palma tribuitur. Vis ei septica & acris. Fracta itidē cum cerato rosaceo ad cicatricem perducit.

De Atramento librario.

CAP. CLXXXIII.

ATRAMENTVM quo scribimus, è fuligine ex tædis collecta conficitur. In singulas gummi vncias, ternæ fuliginis vnciæ adiiciuntur. Fit etiam è resinæ fuligine & illa pictoria modò dicta. Sumi autē oportet fuliginis huius minam vnam, gummi se-squilibræ, taurini glutinis & atramenti sutorij, singulorum sescunciam. Septicis medicamentis conuenienter additur. Ambustus etiam confert ex aqua paulò crassius inunctum, tandiùq; dimissum, dū cicatrix obducatur: sanatis siquidem vlceribus, sponte sua excidit. Cæterùm, amicissime Aree, tum pro operis modo quem destinaueramus, tum pro materiæ auxiliiorumque medicina;

Ri. ij.

lium copia quam colligere licuit, hucusque
dicta sufficiant.

Libri quinti & vltimi de materia
medica finis.

PEDACII DIO-
SCORIDIS ANAZAR-
bæi liber de Venenis, eorun-
démque præcautione ac
medicatione.

IANO ANTONIO SARACE-
NO LVGDVNAEO, INTERPRETE.

PRÆFATIO.

*Q*VONIAM superioribus libris,
amicissime Aree, tradidimus
de aromatibus, oleis, unguentis,
arboribus ac earundem fructibus
& lacrymis, insuperque de ani-
malibus, melle, lacte, seno, fringi-
bus, oleribus, radicibus, herbis, succis; demique de vi-
norma